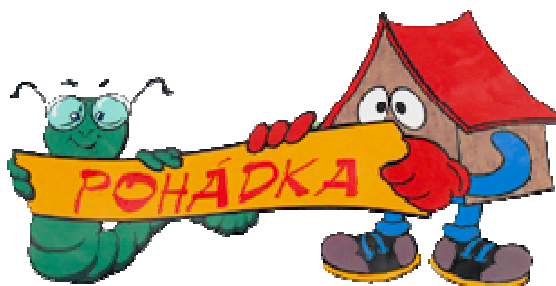

„Kamarád KULIHRÁŠEK“

Mateřská škola „Pohádka“, Liberec,

Strakonická 211/12, příspěvková organizace

Školní rok 2023-2024

Platnost: 1. září 2007

1. úprava: 14. září 2009

2. úprava: 1. září 2013

3. úprava: 1. září 2015

4. úprava: 1. září 2016

5. úprava : 1.září 2021

6. úprava : 1.září 2022

Podklady pro zpracování: Rámcový vzd. program (Bílá kniha)
Rukověť ředitelky MŠ
Koncepce MŠ
Program „Začít spolu“
Program „Zdravá MŠ“

Čj. ŠVP 01 – 02 / 07- 09-13-15-16-21-22

Obsah

1.	Identifikační údaje o mateřské škole.....	7
1.1.	Název školy, sídlo, právní forma, IČO.....	7
1.2.	Zřizovatel školy	7
1.3.	Právní forma školy	7
1.4.	Ředitel školy.....	7
1.5.	Datum zařazení do sítě škol.....	7
1.6.	Celková kapacita školy a jejich součástí	7
2.	Obecná charakteristika školy	8
3.	Podmínky vzdělávání	9
3.1.	Podmínky materiální, hygienické a psychosociální	9
3.2.	Bezpečnost a ochrana zdraví.....	10
3.3.	Denní režim školy	10
3.4.	Řízení mateřské školy.....	11
3.5.	Personální podmínky	12
3.6.	Personální obsazení školy	13
3.7.	Spoluúčast rodičů	13
3.8.	Vzdělávání dětí se speciálními potřebami.....	14
3.8.1.	Vzdělávání dětí nadaných	14
3.8.2.	Vzdělávání dětí mladších tří let.....	14
4.	Organizace vzdělávání	15
4.1.	Organizace mateřské školy.....	15
4.2.	Vnitřní uspořádání školy	15
4.3.	Rozdělení kabinetů	16
4.4.	Podmínky přijímání dětí	16
4.5.	Integrace dětí se zdravotním postižením	17
4.6.	Ukončení docházky do MŠ	17
4.7.	Odklady školní docházky	17
4.8.	Provozní řád Mateřské školy „Pohádka“	17
4.7.1.	Využití zařízení pro jiné aktivity	17
4.7.2.	Režimové požadavky	18
4.7.3.	Sledování TV vysílání	18
4.7.4.	Pohybové aktivity.....	18
4.7.5.	Pobyty venku: školní zahrada.....	18
4.7.6.	Odpočinek, spánek dětí v MŠ.....	19
4.7.7.	Otužování	19

4.7.8. Hygiena dětí v MŠ	19
4.7.9. Stolování.....	19
4.7.10. Ukládání a výměna lůžkovin	19
4.7.11. Způsob nakládání s prádlem	20
4.7.12. Zajištění bezpečnosti při převlékání a přechodu dětí.....	20
4.9. Partneri a spolupracovníci mateřské školy.....	20
4.10. Akce pořádané MŠ „Pohádka“	20
4.11. Vyhlášené projekty – účast	21
4.12. Vyhlášené projekty – školní projekty	21
4.13. Plán činností Mateřské školy „Pohádka“ na školní rok 2022/2023	21
4.14. Ostatní informace.....	22
5. Charakteristika vzdělávacího programu	23
5.1. Úvod	23
5.2. Teoretické východisko pro tvorbu učebního plánu školy	23
5.3. Praktický postup při tvorbě učebního plánu školy a třídního učebního plánu.....	26
5.4. Dlouhodobé cíle	28
5.5. Průběžné činnosti	28
5.6. Celoroční úkoly vzdělávání	28
Dítě a jeho tělo:	28
Dítě a jeho psychika:	29
Dítě a společnost:.....	29
Dítě a ten druhý:.....	29
Dítě a svět:	29
5.7. Úkoly v jednotlivých oblastech	30
5.7.1. Modrá kulička – dítě a jeho tělo	30
5.7.2. Žlutá kulička – dítě a jeho psychika	30
5.7.3. Červená kulička – dítě a ten druhý	31
5.7.4. Bílá kulička – dítě a společnost	31
5.7.5. Zelená kulička – dítě a svět	32
5.8. Ukázka rozpracovaného integrovaného bloku do témat podle věkových skupin.....	32
5.8.1. Podtémata: „Když jaro ťuká“	32
Dítě a jeho tělo:	32
Dítě a jeho psychika:	33
Dítě a ten druhý:.....	33
Dítě a společnost:.....	33
Dítě a svět:	33

5.8.2. Podtémata: „Když jaro ťuká“ pro děti 3–4leté, metodické rozpracování	33
Modrá kulička (dítě a jeho tělo):	33
Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):	34
Červená kulička (dítě a ten druhý):	34
Bílá kulička (dítě a společnost):	34
Zelená kulička (dítě a svět):	34
5.8.3. Podtémata: „Když jaro ťuká“ pro děti 4–5leté, metodické rozpracování	34
Modrá kulička (dítě a jeho tělo):	34
Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):	34
Červená kulička (dítě a ten druhý):	34
Bílá kulička (dítě a společnost):	34
Zelená kulička (dítě a svět):	35
5.8.4. Podtémata: „Když jaro ťuká“ pro děti 5–6leté, metodické rozpracování	35
Modrá kulička (dítě a jeho tělo):	35
Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):	35
Červená kulička (dítě a ten druhý):	35
Bílá kulička (dítě a společnost):	35
Zelená kulička (dítě a svět):	35
5.9. Závěr – hodnocení tvorby učebního plánu školy	35
5.9.1. Školní vzdělávací program pro děti mladší tří let	36
6. Vzdělávací obsah	39
6.1. Základní vize Mateřské školy „Pohádka“	40
6.2. „Bavíme se celý rok s kamarádem Kulihráškem“	41
6.2.1. Kulihráškův barevný podzim	42
Charakteristika:	42
Vzdělávací oblasti:	42
Vzdělávací nabídka:	42
Očekávané výstupy:	43
6.2.2. S Kulihráškem slavíme zimní svátky	44
Charakteristika:	44
Vzdělávací oblasti:	44
Vzdělávací nabídka:	44
Očekávané výstupy:	45
6.2.3. Zimní dovádění s Kulihráškem	46
Charakteristika:	46
Vzdělávací oblasti:	46
Vzdělávací nabídka:	46

Očekávané výstupy:	47
6.2.4. Jarní radovánky s Kulihráškem.....	48
Charakteristika:.....	48
Vzdělávací oblasti:.....	48
Vzdělávací nabídka:	48
Očekávané výstupy:	49
6.2.5. Kulihrášek objevuje krásy světa a lidí	50
Charakteristika:.....	50
Vzdělávací oblasti:.....	50
Vzdělávací nabídka:	50
Očekávané výstupy:	51
6.3. Konkretizované očekávané výstupy RVP PV.....	52
Struktura:.....	53
6.3.1.Dítě a jeho tělo (oblast biologická)	54
6.3.2.Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)	56
6.3.3.Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)	64
6.3.4.Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)	66
6.3.5.Dítě a svět (oblast environmentální)	68
6.4. Desatero pro rodiče předškolních dětí	70
1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze	70
2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování	70
3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti	71
4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci	71
5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy	71
6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech.....	72
7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit	72
8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině.....	72
9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost.....	73
10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě	73
7. Evaluace školy	75
7.1. Cíle evaluace školy	75
7.2. Nástroje evaluace školy	75

7.3. Zásady při evaluace a hodnocení	75
7.4. Časové rozvržení evaluace.....	75
7.5. Evaluační kritéria	76
7.5.1.Směrem k dítěti.....	76
7.5.2.Směrem k plánování	77
7.5.3.Hodnocení ředitelky směrem k učitelkám	77
7.5.4.Hodnocení provozních pracovníků.....	77
7.5.5.Hodnocení sebe sama, sebehodnocení.....	77
7.6. Evaluace tematického okruhu v „Třídním vzdělávacím programu“ třídními učitelkami.....	80

1. Identifikační údaje o mateřské škole

1.1. *Název školy, sídlo, právní forma, IČO*

Mateřská škola „Pohádka“, Liberec, Strakonická 211/12, příspěvková organizace, 460 07, Liberec 6

Právní forma: příspěvková organizace

IČO: 72741708

1.2. *Zřizovatel školy*

Statutární město Liberec

Se sídlem nám. Dr. E. Beneše 1, Liberec 1

IČO: 262978

1.3. *Právní forma školy*

Příspěvková organizace

IČO: 72741708

Od 1. 1. 2003 právní subjekt

1.4. *Ředitel školy*

Jana Najmanová

Gagarinova 776, Liberec 6, 460 07

1.5. *Datum zařazení do sítě škol*

14. 2. 1996

1.6. *Celková kapacita školy a jejich součástí*

Mateřská škola „Pohádka“, Liberec,
Strakonická 211/12, příspěvková organizace
Kapacita školy

IZO 107565030

100 dětí

Školní jídelna při MŠ „Pohádka“ Liberec,
Strakonická 211/12
Kapacita jídelny

IZO 116401419

100 strážníků

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola „Pohádka“ se nachází mezi rodinnými domky. Děti, které docházející do MŠ bydlí i na velkém sídlišti, které je vzdáleno asi 300 metrů. V posledních letech se rozrostla oblast směrem k Ještědu, kde se vystavělo mnoho rodinných domů a vzrostl taktéž počet žádostí o místa v naší mateřské škole. Díky nedostatku míst bylo v jarních měsících roku 2008 rozhodnuto o zahájení stavby nové třídy v naší škole. Tím vzrostla kapacita na celkových 100 míst. Velká rekonstrukce budovy i zahrady započala v červenci 2008 a kolaudace proběhla v prosinci téhož roku. Celková kapacita se zvětšila o 25 míst, proběhla výstavba nového patra, celkové úpravy zahrady a zároveň úpravy topení, výměny části oken, vyztužení a přístavby schodiště ke stávajícímu pavilonu pro děti předškolního věku. Celá akce probíhala za plného provozu školy. Nejvíce byly omezeny děti předškolního věku, které měly provizorně zřízenou třídu v sušárně školy. Nyní škola disponuje čtyřmi plně obsazenými (25 dětí/oddělení) odděleními, které jsou rozděleny dle věku dítěte. Každé oddělení je vybaveno třídou, hernou/lehárnou, umývárnou, WC, šatnou, kuchyňkou a soc. zabezpečením pro učitelky. Při zařizování nového pavilonu jsme také nově vybavily stávající třídy a herny novými koberci, novým nábytkem a hračkami. Taktéž zahrada prodělala změny. Byly pokáceny přerostlé stromy, proběhly terénní úpravy a opraveny chodníky a přístupové cesty. Stále se však potýkáme s nedostatky stavby, doplňujeme vybavení a snažíme se spolu s technickým odborem odstranit a dokončit celou stavbu. V předešlých letech proběhla taktéž rekonstrukce otopného systému, nová instalace elektrických rozvodů a výměna veškerého osvětlení.

V lednu 2016 se stala havárie vody v nástavbě. Po celou dobu oprav školka plně fungovala. Učitelky i ostatní personál za ochoty rodičů vše zvládly za plného provozu. I když byly vytopeny obě třídy, šatny, umývárny, všechny kabinety a knihovna.

Mateřská škola je nedaleko tramvajové i autobusové zastávky, takže má zajištěné spojení s městem a děti se tak mohou bezpečně dostat do divadel, galerií, solné jeskyně apod.

Úkoly:

- Za pomoci technického odboru a magistrátu města dokončit reklamované věci na nástavbě MŠ (protékající střecha, kachle na obvodu nástavby, neustále prosakující voda v přízemí budovy, pokácení borovice, prořezání stromů).
- Dokončit opravu školní zahrady –úprava dopravního hřiště a oprava oplocení pozemku.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Podmínky materiální, hygienické a psychosociální

Každá věková skupina dětí má přizpůsobený celý prostor své třídy podle věku a charakteru dané třídy. Vybavení tříd odpovídá věkové skupině dětí v daných prostorách. Je zajištěna bezpečnost a hygienické podmínky. Hračky a pomůcky jsou uloženy v nových skříňkách a poličkách tak, aby byly dětem přístupné a jejich manipulace byla pro děti vždy bezpečná.

Každé oddělení disponuje třídou sloužící zároveň jako jídelna a hernou s hracími koutky, která slouží též jako lehárna. Osvětlení těchto prostor bylo zrekonstruováno dle hygienických směrnic a požadavků. Ke každé třídě náleží dětská umývárna, WC, šatna dětí a učitelek, sociální zabezpečení učitelek a kuchyňka. Do společných prostor se řadí spojovací chodby, schodiště, školní kuchyň, jídelna nepedagogického personálu, ředitelna, sociální zařízení pro kuchyň, šatna kuchařek a uklízeček, prádelna, sušárna, sklad prádla, kabinety výchov, sklad CO, kotelna, sklad nádobí, sklad čisticích prostředků dílna, sklad potravin a zeleniny, školní zahrada a dopravní hřiště.

Lehátka se každý den rozkládají, jsou omyvatelná a označená pro každé dítě značkou. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku. Toto vybavení je průběžně obnovováno, doplňováno a pedagogy plně využíváno. Celé prostory jsou pro děti bezpečné, prochází revizemi a je dbáno na estetický vzhled celého prostředí. Děti se svými výtvy se podílejí na úpravě a výzdobě interiéru budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče.

Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada a hřiště. Tyto prostory jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (čistota, teplota, osvětlení, hluchnost, světlo a stín, alergizující či jedovaté látky a rostliny).

MŠ pečuje o zdravou výživu, která výrazně ovlivňuje duševní i tělesnou pohodu. Výživa v MŠ je zajišťována vlastní moderně vybavenou kuchyní, která zaručuje optimální uspokojení nároků dětského organismu na růst a vývoj, obnovu tkání, psychickou a fyzickou výkonnost a obranyschopnost vůči vnějším vlivům. Škola úzce spolupracuje s rodinou při vytváření a upevňování výživových a stravovacích návyků.

Zásady – plnohodnotná strava, respektování individuálních zdravotních hledisek a potřeb jednotlivých dětí, dodržování pitného režimu, správné návyky při stolování, pevná doba na jídlo, estetické prostředí při stolování.

Uspořádání dne stanoví a dodržuje taková pravidla života dne v MŠ, která zabezpečují rytmický řád a umožňují učitelce pružné rozhodování, vzájemnou informovanost a komunikaci s rodiči.

Úkoly:

- Zabezpečit dětem prostředí, které jim dá dostatečný prostor k celkovému vývoji sociální, psychické a fyzické stránky.
- Obnovovat pomůcky a hračky tak, aby pomáhaly dětem k jejich všestrannému rozvoji.
- Zajistit opravu sedáků pískoviště a bezpečnost celé hrací plochy.

- Dostatečně dbát na osobní soukromí dětí. Pokud budou děti potřebovat, měly by mít možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společenských činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně, apod.

3.2. Bezpečnost a ochrana zdraví

V zájmu zachování bezpečnosti jsou děti neustále pod dohledem dospělých, jak venku, tak uvnitř celé budovy. Kromě toho učitelky vedou záznamy o zdravotním stavu dětí, o kontaktech v případě mimořádných událostí a osobách zplnomocněných vyzvedávat dítě z MŠ. Vychováváme děti tak, aby dbaly na své zdraví a postupovaly podle bezpečnostních pravidel během všech aktivit. MŠ ochraňuje a posiluje organismus dítěte především dostatkem volného pohybu, optimálním denním režimem, zdravou výživou a vhodným prostředím.

Příklady:

- sebeobsluha dětí (samostatnost, správnost)
- otužování vzduchem i vodou (vhodné oblečení, obuv na pobyt venku, na cvičení a hry)
- regulace teploty, větrání
- pobyt venku při vhodných klimatických podmínkách
- ochrana před UV paprsky
- vhodné a bezpečné prostředí interiéru, exteriéru a hraček
- dostatek spontánního pohybu
- zdravotní cvičení (jóga), dechová cvičení
- rozvoj hrubé i jemné motoriky
- pozornost věnovat momentálnímu zdravotnímu stavu dítěte, konzultace s rodiči
- bezpečnost při přepravě v dopravních prostředcích
- relaxace po hrách, střídání rušné a klidné činnosti

3.3. Denní režim školy

6:30–8:40	- hry a dovednosti dle volby dětí - individuální práce s dětmi - skupinová práce (průběžná)
8:40–8:50	- ranní cvičení
8:50–9:00	- rozhovory ve skupině (komunikativní kruh) - jazyková chvilka
9:00–9:20	- hygiena, svačina
9:20–9:45	- zaměstnání (řízené, frontální „skupinové“)
9:45–11:45	- příprava na pobyt venku

	- pobyt venku
11:45–12:45	- převlékání, hygiena, oběd
12:45–14:15	- hygiena, odpočinek
14:15–14:30	- těl. chvilka, hygiena
14:30–15:00	- svačina
15:00–16:30	- odpolední zájmové činnosti - individuální práce s dětmi, rozhovory

3.4. Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a práva všech pracovníků jsou jasně stanoveny v Organizačním řádu školy.

Řídící osobou vedoucí mateřskou školu i školní jídelnu je ředitelka školy. Jí podléhají všichni pracovníci školy. Odpovídá za chod školy ve všech oblastech. Mimo jiné činnosti (rozhodování o rozpočtu školy a jeho účelném užití, přijímání a propouštění zaměstnanců, usměrňování koncepce vzdělávání na MŠ, plnění úkolů hygieny a BOZP, PO atd.) je náplní práce ředitelky v neposlední řadě i kontrolní a hospitační činnost. To znamená, že kontroluje celý chod školy, dále kontroluje kvalitu práce jednotlivých zaměstnanců, dodržování všech předpisů a směrnic a prostřednictvím hospitací kontroluje úroveň vzdělávání v jednotlivých třídách, soulad TVP se ŠPVP PV i úroveň pedagogické práce jednotlivých učitelek.

Zaměstnanci jsou denně ve vzájemném kontaktu a to umožňuje průběžné informování. Do řešení problematiky školy jsou zaměstnanci přímo zainteresováni, vzniklé problémy je možno řešit okamžitě. Rodiče jsou denně informováni o dění v MŠ ústně i písemně na nástěnce školy, případně na webových stránkách školy, taktéž oni mají možnost se na chodu MŠ aktivně podílet. O individuální pomoci jednotlivých rodičů jsou formou poděkování na nástěnce školy informováni a tak i motivováni další rodiče. V šatnách školy jsou pro ně umístěny týdenní vzdělávací programy jednotlivých tříd, školní řád, ŠVP PV a další dokumentace školy.

Na internetových stránkách školy www.skolka-pohadka.cz, je rodičům připojeným k internetu umožněno sledovat informace o MŠ a jejích aktivitách, stahování fotografií z různých akcí, je zde školní řád, školní vzdělávací program, informace o chystaných akcích školy, různá pedagogická doporučení atd.

Pedagogický i provozní personál spolupracuje týmově, má možnost o vzhledu a práci školy přemýšlet, analyticky ji hodnotit, vyvozovat závěry pro další zkvalitnění své vlastní práce i práce celé školy.

Úkoly:

- Pravidelně aktualizovat webové stránky mateřské školy.

- Ředitelka školy se bude průběžně zajímat o problémy personálu a kvalitu jeho práce.
- Kladným přístupem motivovat rodiče k průběžné spolupráci s mateřskou školou.

3.5. Personální podmínky

Všechny pracovnice, které pracují v mateřské škole jako pedagogové, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Pedagogové se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně. Vždy podporují profesionalizaci pracovního týmu, sledují udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogických pracovníků. Společnými silami vytváříme podmínky pro systematické vzdělávání všech pedagogů. Kolektiv je stálý, všechny pracovnice školy zde působí již více let. Kolektiv se měnil pouze odchodem kolegyň do důchodu nebo při přijímání nových pedagogických pracovníků po dokončení nástavby a rozšíření kapacity školy. Už tento prvek signalizuje semknutost celého kolektivu, jeho spolupráci a systematickosti. Časté střídání pracovníků na jedné školce nepůsobí dobře v očích rodičů ani společnosti. Všechny pracovnice školy jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí). Služby pedagogů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče. Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti, ke kterým předškolní pedagog není sám dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky a organizacemi k tomu určenými.

Dokumentace:

- Přípravy si učitelky vypracují podle třídního vzdělávacího programu „Kamarád KULIHRÁŠEK“.
- Do třídní knihy se zapisují všechny činnosti prováděné během dne s dětmi.
- Třídní kniha je samostatný dokument.
- Vedou stručnou dokumentaci o dětech, více se zaměřují na děti problémové.
- Docházka dětí a učitelek.
- Pokud dítě nechodí do MŠ 3 týdny bez omluvy, nahlásí to učitelka ředitelce školy.
- Vedou vlastní docházku.
- Lékařské zprávy uchovávají vždy daný školní rok.

Studium učitelek:

- Je povinnost každé učitelky se vzdělávat ve svém oboru.
- Do pedagogických porad zařazovat novinky z oboru.

Spolupráce učitelek:

- Spolupráce musí být úzká a jednotná při působení na děti ve třídě.
- V průběhu celého roku probíhají vzájemné hospitace učitelek na třídě.
- Při vytváření třídního vzdělávacího programu probíhá vzájemná spolupráce.

Úkoly:

- Zajišťovat podmínky k dalšímu vzdělávání všech pracovníků školy.
- Snažit se o to, aby chování a jednání všech pracovníků bylo vždy na profesionální úrovni.

- Zabezpečit pro výchovu dětí vždy vlídné a laskavé působení všech zaměstnanců školy.

3.6. Personální obsazení školy

Personální obsazení vyhovuje k zabezpečení pořádku, čistoty, bezpečnosti i zdravé výživě všech dětí. Všechny učitelky školy mají odpovídající pedagogické vzdělání, další nové poznatky čerpají z nové dostupné literatury a účastní se vzdělávání NIVD a CVLK – plán DVPP.

V roce 2009 jsme otevřely novou třídu a kapacita vzrostla na 100 dětí. Zajistili jsme i učitelky, které splňují pedagogické požadavky.

8 pedagogických pracovníků (úplná pedagogická způsobilost)

Najmanová Jana	ředitelka školy
Al-Dhaief Lucie	zástupkyně ředitelky
Nováková Markéta	učitelka
Kolombová Dagmar	učitelka
Flemrová Hana	učitelka
Kočová Markéta	učitelka
Růžičková Jitka	učitelka
Zdeňková Alena	učitelka

4 nepedagogické pracovnice

Klížová Libuše	kuchařka
Kolová Angelika	pom. kuchařka
Heřmanová Miluše	uklízečka
Mráčková Ilona	uklízečka

1 pracovnice VPJ

Ferklová Edita	hospodářská pracovnice/zpracování faktur
----------------	--

3.7. Spoluúčast rodičů

MŠ a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podporu pro vzdělávání dětí a jejich vývojových potřeb. Učitelky informují rodiče individuálně na informativních schůzkách při každodenním předávání dítěte.

MŠ uznává důležitost rodiny v životě dítěte a vytváří efektivní strategii pro jejich začlenění do dětské komunity.

Konkrétní spolupráce:

- individuální rozhovory s rodiči
- výstava výkresů, výrobků
- informativní schůzky
- třídní besídky, dílničky
- ukázková odpoledne
- přítomnost rodičů ve třídě
- táboračky v MŠ s rodiči
- výlety učitelek s dětmi a jejich rodiči

Úkoly:

- Prohlubovat vzájemnou spolupráci při výchově vzdělávání dětí.

3.8. Vzdělávání dětí se speciálními potřebami

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli, že se jednotlivé děti ve svých požadavcích a potřebách liší.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitelka zahrnuje do svých strategií podpůrná opatření.

Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola sama. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovena ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem.

Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanoví vyhláška č. 27/2016 Sb.

Podmínky vzdělávání dětí s podpůrnými opatřeními „

Realizace podpůrných opatření

Individualizace přístupu k dítěti

Osvojení si specifických dovedností v úrovni dané problematiky

Spolupráce se zákonnými zástupci, ŠPZ, jinými odborníky

Snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy

Sebevzdělávání učitelů v oblasti dané problematiky

Přítomnost asistenta pedagoga podle stupně PO

3.8.1. Vzdělávání dětí nadaných

Podporovat každé dítě v jeho jedinečnosti, Umožnit celkový rozvoj všech oblastí, vyhnout se jednostrannosti, umožnit dítěti volnost výběru, zaměření.

3.8.2. Vzdělávání dětí mladších tří let

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let.

4. Organizace vzdělávání

4.1. Organizace mateřské školy

- Děti se přijímají do MŠ od 6:30 do 8:00. Pokud se rodiče domluví s učitelkou, lze dítě přivádět dle potřeby rodiny.
- Rodiče nebo jejich zástupce předá dítě učitelce ve třídě!
- Dítě vyzvedávají rodiče nebo jimi pověřené osoby. Písemné pověření je uloženo ve třídě, kterou dítě navštěvuje. Bez toho učitelka nikomu dítě nepředá!
- Do MŠ patří dítě pouze zdravé. Učitelky mají právo nepřijmout dítě se známkami nemoci v zájmu ostatních dětí!
- Pokud se v rodině vyskytne infekční onemocnění, rodiče jsou povinni toto neprodleně ohlásit v MŠ!
- Rodiče jsou povinni oznámit všechny změny v osobních datech dítěte, změny telefonních čísel, změnu zdravotní pojišťovny.
- Rodiče jsou povinni oznámit v MŠ předem známou nepřítomnost dítěte. Pokud není předem známa, musí tak učinit co nejdříve.
- Rodiče jsou povinni zaplatit včas stravné
- Rodiče jsou povinni zaplatit včas provozní náklady.
- Rodiče mají právo kdykoliv přijít do MŠ a zúčastnit se výchovně vzdělávacích aktivit.
- Rodiče mají právo být dostatečně a včas informováni o dění v MŠ a mohou se ho i aktivně zúčastnit.
- Rodiče mají právo na konzultaci s učitelkou nebo ředitelkou (po předchozí domluvě).
- Ředitelka školy může ukončit docházku dítěte do MŠ po písemném upozornění zástupce dítěte tehdy:
  - o když dítě nedochází do MŠ 14 dnů bez omluvy
  - o když zástupce dítěte narušuje opakovaně provoz MŠ a jednání s ním je bezúspěšné
  - o když ředitelka školy přihlédne k sociální a výchovné situaci rodiny a zájmům dítěte
  - o když je to vhodné na základě vyjádření odborníků v průběhu zkušební doby
- Učitelka odpovídá za dítě od doby převzetí od rodiče do doby převzetí dítěte rodiči nebo jejich zástupci.
- Informace obdrží rodiče písemně při zápisu dítěte do MŠ.

4.2. Vnitřní uspořádání školy

Kapacita mateřské školy je 100 dětí, které jsou podle věku rozděleny do 4 tříd.

Podle hyg.vyhlášky je 24 dětí na třídě.

1. Třída	Koňátka	24 dětí
2. Třída	Veverky	24 dětí
3. Třída	Štěňata	24 dětí
4. Třída	Medvíďata	24 dětí

4.3. Rozdělení kabinetů

- TV – paní učitelka L.Al-Dhaief
- VV – paní učitelka D. Kolombová a H. Flemrová
- Knihovna a CD – paní učitelka A.Zdeňková, J.Růžičková
- HV – paní učitelka M. Kočová
- Knihovna učitelů – paní učitelka M. Kočová a paní učitelka M.Nováková

4.4. Podmínky přijímání dětí

- Do MŠ jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však děti od 2 let, toto ustanovení platí do 31.8,2020.
- Předškolní vzdělání je povinné pro děti, které dosáhly od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo pátého roku věku.
- Přijímání do mateřské školy se provádí formou zápisu k předškolnímu vzdělávání. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem / 2.5. – 16.5./ a zveřejní je způsobem v místě obvyklém / školní nástěnky, vitríny, www stránky školy/.
- Ředitelka školy může přijmou pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Tato informace bude potvrzená ošetřujícím lékařem na žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání..
- K předškolnímu vzdělávání se přijímají děti, které jsou státními občany ČR nebo se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie. K předškolnímu vzdělávání se také přijímají děti, které nejsou občany ČR ani jiného členského státu Evropské unie, pokud pobývají na území ČR oprávněně podle § 20 zákona – doklad o oprávněnosti pobytu dítěte na území ČR je zákonným zástupcem dítěte povinen předložit při zápisu do MŠ.
- Do mateřské školy mohou být přijaty děti se speciálními vzdělávacími potřebami. K posouzení podmínek pro přijetí dětí se zdravotním postižením, je nutné písemné vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Kritéria:

- děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky
- starší sourozenec v MŠ „Pohádka“ (dřívější nebo současná docházka), trvalé bydliště v Liberci
- dovršení čtyř let věku dítěte k 31. 8. daného školního roku, trvalé bydliště v Liberci
- dovršení tří let dítěte k 31. 8. daného školního roku, trvalé bydliště v Liberci
- dovršení čtyř let, tří let k 31. 8. daného školního roku, sourozenec v MŠ, bydliště v těchto obcích: Vratislavice nad Nisou, Šimonovice, Kryštofovo údolí, Janův Důl, Stráž nad Nisou, Jeřmanice, Zdislava
- ostatní děti, které dovrší k 31. 8. daného školního roku 3 let
- ostatní děti, i mladší 3 let

Podmínky:

- bydliště v okolí mateřské školy
- zřízený účet u jakéhokoliv peněžního ústavu (banka, spořitelna)

- řádně vyplněná žádost, její odevzdání do určeného termínu
- naplnění kapacity mateřské školy „Pohádka“
- při převýšení kapacity bude vše projednáváno se zřizovatelem tj. Statutární město Liberec – odbor školství, tělovýchovy a sportu.
- vyrozumění o nepřijetí do Mateřské školy „Pohádka“, dostanou rodiče v písemné formě do 30 dnů po podání žádosti
- vyrozumění o přijetí bude vyvěšeno na MŠ a www stránkách školy do 30 dnů po podání žádostí pod čísly a rodiče se mohou vyjádřit písemně u ředitelky školy. Konečné rozhodnutí závisí na počtu dětí, které odcházejí k 1. 9. daného školního roku do školy a na počtu odkladů školní docházky.

Tato kritéria budou platná v případě, že zájem o umístění v Mateřské škole „Pohádka“, Liberec, Strakonická 211/12 bude větší než je celková kapacita školy.

4.5. Integrace dětí se zdravotním postižením

MŠ nemá speciální třídu ani bezbariérovou úpravu objektu, je ale možno umístit dítě s lehčím postižením na doporučení lékaře a po dohodě s rodiči do běžného kolektivu. Ve třídách je zabezpečena logopedická prevence z řad učitelek, které ale úzce spolupracují s rodiči a logopedickou poradnou.

4.6. Ukončení docházky do MŠ

Dítě musí být omluveno předem nebo v den nepřítomnosti do 8:00 hod. Po 14 denní neomluvené absenci jsou rodiče vyzváni písemnou doporučenou poštou o omluvení a podání vysvětlení (zpráva od lékaře, jiné překážky). Po nedodržení dané lhůty ředitelka navrhne ukončení docházky do předškolního zařízení.

4.7. Odklady školní docházky

Odklad školní docházky navrhuje učitelka po dohodě s rodiči a ředitelkou školy. Rodiče musí podepsat písemný souhlas s vyšetřením a návrhem na odklad školní docházky. Poté škola vše zasílá s vyplněným dotazníkem na Pedagogicko-psychologickou poradnu s následným posouzením dítěte v jarních měsících. Výsledek a závěr šetření je předán rodičům a ti po zvážení návrhu na odklad školní docházky vše předají příslušné ZŠ, která provede písemnou formu odkladu školní docházky.

4.8. Provozní řád Mateřské školy „Pohádka“

Adresa: Mateřská škola „Pohádka“, Strakonická 211, Liberec 9, 460 07
Příspěvková organizace, tel. 485151592
IČO 72741708

Odpovědná osoba: Najmanová Jana, ředitelka školy

Kapacita: 100 dětí – 4 třídy

Provozní doba: 6:30–16:30 hod.

4.7.1. Využití zařízení pro jiné aktivity

- besídky pro rodiče

- táboráky s opékáním pro děti a rodiče
- spaní v MŠ na závěr roku
- prázdninová školka

4.7.2. Režimové požadavky

- Nástup učitelky: do třídy přichází učitelka 10 min. před zahájením služby, seznámí se s počtem a skladbou dětí daného dne, připraví si program pro děti, které již mají splněný úkol a zaměstná je vlastním úkolem. Nechají dokončit práci první skupinu.
- Nástup dítěte: musí být zdravé, potvrzení od lékaře
nástup do 8,00 hod. (individuální domluva s učitelkou na třídě)
- Spontánní hra: po příchodu do MŠ, zařazovat průběžně během celého dne, dle vlastního výběru nebo nabídky, motivačně připravené od učitelky k danému tématu, využití celých prostor školy i zahrady - podle počasí.
- Činnosti řízené pedagogem: příchod do třídy, přechody do jiných prostor školy, činnosti spojené s vydáváním jídla, společné chvíle střídající se s hrou (malování ve skupinách, cvičení, opakovací chvíle, dramatizace pohádek, seznamování se s novými věcmi za pomoci motivace apod.).

4.7.3. Sledování TV vysílání

- za nepříznivého počasí
- při aktuálních programech k daným tématům dne, týdne
- využití donesených témat (pohádek) dětmi
- doba sledování je závislá na věku dětí, zařazeném tématu, pozornosti a zájmu dětí

4.7.4. Pohybové aktivity

- využití celé třídy, herny, koutků, pokojíčků
- vybavení – žebřiny, koberce, švédské lavičky, ortopedické míče, klavír, CD přehrávače, TV nářadí, herní prvky, terasy
- časově neomezené využití (každá třída má své vybavení)

4.7.5. Pobyt venku: školní zahrada

Vybavení:

- 3x pískoviště s atestovaným pískem, přikryté a chráněné sítěmi
- dřevěné průlezky s atesty (kontrola 1x ročně Prosport – revizní zpráva)
- plochy pro jízdu na koloběžkách
- plochy a herní prvky na hry s míči
- mírné svahy na bobování v zimních měsících
- sprchování na travnatých plochách v letních měsících

Údržba zahrady - podmínky provozu zařízení venkovních ploch:

- sekání travnatých ploch – 4x ročně
- údržba živého plotu – 2x ročně
- hrací plochy (asfaltové) - zametání, kropení podle potřeby podmínek (roční období)
- údržba pískovišť – kropení podle počasí, zakrytí plochy síťovinou, výměna písku s atestem (1x za 3 roky, podle kontroly KHS a finančních možností)

- zálaha travnatých ploch - přírodními zdroji, sprchovaly za slunečného počasí/
- otužování dětí – sprchování při teplém počasí na zahradě/
- kontrola zařízení zahrady, tělovýchovných zařízení školy – 1x ročně provádí revizi a případnou opravu firma PROSPORT v.o.s. (písemná smlouva)

Využití zahrady:

- během celého dne využívají děti zahradu k hrám, cvičení, k novým poznatkům o přírodě
- zahrada se dá využít celoročně – travnaté plochy, asfaltové plochy
- rozměrově odpovídá kapacitě školy
- děti mají na vlastních podepsaných ramínkách věci na zahradu tzv. pracovní věci, které mají od rodičů jenom na pobyt venku (starší věci, boty, rukavice - mohou se poškodit při hrách na školní zahradě)

4.7.6. Odpočinek, spánek dětí v MŠ

- 3–4 leté děti odpočívají od 12:15 do 14:15
- 4–5 leté děti odpočívají od 12:30 do 14:00
- 5–6 leté děti odpočívají od 12:45 do 14:00 (3. a 4. třída)
- Ve druhém pololetí odpočívají tyto děti pouze 30 minut nebo podle individuálních potřeb.
- Individuální potřeby jsou dodržovány podle věku dětí, přání rodičů a osobnosti dítěte. Učitelka při odpolední směně musí mít připraveny aktivity – motivační program podle věku dětí pro ty děti, které odpočívají kratší dobu, než je dáno MŠ.

4.7.7. Otužování

- vzduchem – větrání celých prostor MŠ, pobyt venku podle počasí a povětrnostních podmínek
- vodou – v letních měsících sprchování na školní zahradě sprchovaly, hry s vodou
- pobyt v solné jeskyni - prevence proti dýchacím onemocněním
- denně – omývání obličeje, rukou, hygiena a prevence zubů – od 2. třídy (podle věkového složení dětí)
- individuální otužování - děti po nemoci, alergici a děti s ekzémy

4.7.8. Hygiena dětí v MŠ

- volné chození na WC a do umývárny (podle individuálních potřeb každého dítěte)
- využívání podle režimu dne (před jídlem, po pobytu venku)
- čištění zubů po hlavním jídle (podle potřeb dětí a přání rodičů)
- děti používají papírové kapesníky, které po použití vyhodí
- na toaletách mají volný přístup k toaletnímu papíru, mladší děti mají pomoc učitelky nebo paní uklízečky

4.7.9. Stolování

- přesnídávky a obědy jsou společné na třídě
- předškolní děti používají pod talíře podnosy – příprava na vstup do školy (druhé pololetí)
- starší děti používají příbor (od 3. třídy – podle věkového složení dětí), individuálně, podle přání rodičů

4.7.10. Ukládání a výměna lůžkovin

- ustlané lůžkoviny zůstávají na postýlkách

- lehátka jsou prodyšná, omyvatelná, ukládají se na vozíky, denně se rozkládají na koberec v herně (rozestupy mezi lehátky – 40 cm)
- pyžamka si děti věší na háčky, které mají označeny svou značkou, tím se vyvětrají
- převléká se povlečení každých 21 dnů, omyjí se lehátka v dezinfekčním roztoku

4.7.11. Způsob nakládání s prádlem

- praní prádla – provádí se podle potřeby (lůžkoviny za 21 dní) na mateřské škole v automatické pračce
- sušení prádla – v sušárně mateřské školy, na sušákách venku
- žehlení prádla – žehlíme napařovací žehličkou
- uložení prádla ve vedené agentuře, prádlo uloženo ve skříních, jsou vyhrazeny cesty na manipulaci se špinavým a čistým prádlem.

4.7.12. Zajištění bezpečnosti při převlékání a přechodu dětí

- na třídě Kořat pomáhá učitelkám paní Heřmanová
- na třídě Veverek pomáhá učitelkám paní Mračková (paní Heřmanová)
- 9:30 – oblékání dětí na pobyt venku
- 11:30 – svlékání dětí před obědem
- Při návštěvách divadel a jiných akcí, které se uskutečňují mimo prostory MŠ pomáhají učitelkám paní Mračková a paní Heřmanová s organizací dětí, především u třídy kořat – doprava, svlékání apod.

4.9. Partneři a spolupracovníci mateřské školy

- Magistrát města Liberec, technický odbor - rozpočet školy, opravy budovy, zápis do MŠ
- PPP – odklady školní docházky, individuální spolupráce při řešení umístování dětí během školního roku, umístění do speciální školky, poradenská služba
- SAREMA – spolupráce s ortopedem zdravotního cvičení v MŠ
- ZŠ Ještědská, ZŠ U školy – představení dětí, návštěva 1. tříd, spolupráce učitelek
- ENERGY centrum – pobyt dětí v solné jeskyni
- Divadlo Koloběžka – pravidelná měsíční tematická představení
- Penzion Eva – výlety dětí, týdenní pobyty dětí, pomoc v MŠ
- Ekologická centra – STŘEVLÍK, DIVIZNA - návštěva dětí ekocentra, besedy, praktické ukázky
- Knihovna Liberec – návštěva dětí dětské knihovny, besedy, ukázky, výstavy
- PRIMA VIZUS – preventivní screeningové vyšetření zraku
- Rodiče dětí – společné výlety, oboustranná důvěra a otevřenost, partnerství při působení na děti, pomoc při opravách, společné brigády, táboračky apod.
- Gymnázia ul. Jeronýmova, F. X. Šaldy – praxe studentů
- Technická univerzita v Liberci
- podpora Fondu Sidus – fond na získání finančních prostředků na pomoc při léčbě vážně nemocných dětí v ČR

4.10. Akce pořádané MŠ „Pohádka“

- táborák na zahájení školního roku (děti, rodiče, učitelky)
- informativní schůzka, plánování akcí (rodiče, učitelky/)
- podzimní výlet (děti, učitelky)

- mikulášská nadílka (děti, učitelky)
- ukázkové odpoledne pro rodiče
- vánoční besídka dopolední s nadílkou (učitelky, děti/
- vánoční besídka s pásmem a pohoštěním (děti, rodiče, učitelky)
- vánoční dílničky (děti, rodiče, učitelky)
- účast na soutěžích a výstavách pro děti
- besídka k svátku matek s pohoštěním (děti, rodiče, učitelky)
- týdenní výjezd do přírody (děti, učitelky)
- jednodenní a dvoudenní výlety pro starší děti
- výlet na závěr roku (děti, učitelky)
- rozloučení se školáky s pohoštěním (děti, rodiče, učitelky)
- táborák na závěr školního roku (děti, rodiče, učitelky)
- spaní ve školce pro budoucí školáky (děti, učitelky)
- informativní schůzka pro nové rodiče
- návštěvy divadel, kin, cirkusu, výstav během celého školního roku (děti, učitelky)
- besedy s praktickou ukázkou – myslivost, včelařství, pes – můj kamarád
- policie ČR – zásahy v praxi, bezpečnost v dopravním provozu
- maškarní karneval
- udržování tradic (velikonoce, vánoce) – pomoc rodičů

4.11. Vyhlášené projekty – účast

- „Vzdělávání v oblasti zdravé výživy“ – CVLK Liberec (z fondu EU)
- „Projekt v rámci ESF CZ“ – Vzdělávací centrum Turnov (např. grafomotorika)
- „Edukačně stimulační program pro pedagogy MŠ“ – CVLK Liberec (z fondu EU)
- „Práce s materiály v polytechnické výchově“ (z fondu EU)
- „Kouzelná věda“ (z fondu EU)

4.12. Vyhlášené projekty – školní projekty

- „Co mám rád, co je zdravé“
- spolupráce školy, jídelny a rodičů
- účast dětí, vlastní praktické poznání
- propojení se ŠVP
- „Čteme doma a ve školce“
- spolupráce s Knihovnou v Liberci
- návaznost školky, rodiny a školy

4.13. Plán činností Mateřské školy „Pohádka“ na školní rok 2023/2024

Příloha ŠVP, na www stránkách školy

4.14. Ostatní informace

Ostatní informace je možné dohledat ve Školním řádu a Směrnici ke stanovení výše úplaty za předškolní vzdělávání dítěte v mateřské škole.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Úvod

Učební plán mateřské školy představuje konkrétní rozpracování dlouhodobých cílů. Důležité je, abychom si před konkretizací těchto cílů uvědomili reálnost jejich naplňování a zpracovali pouze takové cíle, které jsme schopni naplňovat. Totéž se týká i množství těchto cílů. Není nutné do krátkodobého plánu rozpracovat všechny dlouhodobé cíle najednou. Vybereme si tedy zásadní cíle, které chceme realizovat pro to konkrétní časové období, a ty důkladně rozpracujeme do zcela jasných cílů a konkrétních úkolů / třídní učební plán /.

Významnou úlohu při učebním procesu hraje vztah mezi tím, kdo se učí, a tím, kdo učí. Správnému učení odpovídá rovnocenný vztah dvou či více osobností a živý kontakt s osobou, která vede učební proces dítěte. Nemusí se vždy jednat o vztah dospělého a dítěte. Zkušenosti ukazují, že skupinové učení, kdy se dítě učí s pomocí jiného dítěte, je jedním z velmi účinných způsobů učení, odpovídá potřebě dítěte po kontaktu s vrstevníky, pomáhá dítěti vrůstat do skupiny dětí.

V procesu učení se předkládají dítěti takové obsahy, pro jejichž pochopení již nastal v jeho vývoji ten pravý čas. Doopravdy se dítě učí tehdy, jestliže učitelka pro něj vytvořila program, který spočívá v optimálně sestaveném a časovaném sledu postupů při poznávání skutečnosti.

V MŠ učitelka pečuje také o přiměřenost časových podmínek. V případě spontánního učení dbá, aby děti měly dostatek volného času pro požitky, experiment, fantazii, tj. takovou časovou pohodu, která umožňuje, aby se dítě cítilo samo sebou. Dítě potřebuje vědět, že činnost, kterou začne podle svých potřeb rozumových a časových, bude moci dokončit. Když dítě vnímá smysl toho, co se učí, když může chápat učení jako děj, kterého se chce účastnit, když může do učení zapojit všechny smysly, učí se rádo.

5.2. Teoretické východisko pro tvorbu učebního plánu školy

Tvorba učebního plánu na mateřské škole vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který byl vydán na základě usnesení § 4 odst. 3 Opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se vydává Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (č.j. 32 405/04-22). Mateřské školy a přípravné třídy základní školy jsou povinny postupovat podle něj nejpozději od 1. září 2007.

V souladu s novým školským zákonem a v návaznosti na obecné cíle vzdělávání tímto zákonem stanovené Rámcovým programem /dále RP/ postihuje a charakterizuje široce pojatý elementární vzdělanostní základ, na který může bezprostředně navazovat nejen povinné vzdělávání, ale který zároveň otevírá dítěti cestu celoživotního rozvoje a učení.

Rámcový program je základním východiskem pro vypracování školních vzdělávacích programů, tj. učebních plánů. Všeobecný vzdělanostní základ, společný všem předškolním vzdělávacím programům, by měl zajistit srovnatelný pedagogický efekt vzdělávacích programů vytvářených a poskytovaných jednotlivými školami. RP je natolik otevřený, že umožňuje, aby každá škola, resp. pedagogický sbor, jakákoli odborná pracovní skupina, profesní sdružení či každý jednotlivý pedagog mohli při

zachování společného základu stanoveného rámcovým programem, vytvářet vlastní školní programy – učební plány, které by co nejlépe odpovídaly konkrétním regionálním i místním podmínkám a možnostem mateřských škol i různým potřebám dětí. RP současně pedagogům umožňuje svobodně rozhodovat o tom, jakou cestou se ke společnému cíli vydají.

Vzdělávání předškolních dětí v mateřských školách je cílevědomý proces, v němž jsou spontánní a řízené aktivity vyvážené, v poměru, který odpovídá potřebám a možnostem dětí. Specifickou formou předškolního vzdělávání je didakticky zacílená činnost, která je pedagogem přímo nebo nepřímo motivovaná, kterou dítěti nabízíme a v níž je zastoupeno spontánní záměrné učení. Celý učební proces je založen na aktivní účasti dítěte omezující přijímání hotových poznatků, využívá zejména prožitkového a interaktivního učení, probíhá zpravidla v menší skupině či individuálně. V návaznosti na obecné cíle vzdělávání formulované ve školském zákoně jsou **hlavními cíli** předškolního vzdělání:

- rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto obecné cíle jsou zakomponovány v učebním plánu školy. Z toho vycházejí třídní učební plány, které se zaměřují na **cíle průběžné**:

- takové, jejichž naplňování prolíná každodenními činnostmi
- vzdělávací cíle týkající se oblastí práv dětí, sebeobsluhy, hygieny, socializace, sebepojetí, citů, vůle, chování a pěstování morálních a společenských hodnot
- cíle, které není nutné specificky plánovat, protože k nim směřujeme denně

Základní obsah předškolního vzdělávání byl stanoven tak, aby v návaznosti na současné trendy ve vzdělávání odpovídal cílům a záměrům předškolního vzdělávání a aby respektoval věk, předpoklady a zkušenosti dětí předškolního věku, jejich současné i budoucí potřeby a stejně tak i prostředí a možnosti mateřské školy. Obsah je strukturován do oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení. Jednotlivé oblasti vzdělávání jsou rozlišeny na základně vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu, a to na základě přirozených interakcí, do kterých dítě v rámci těchto vztahů vstupuje, v nichž žije, rozvíjí se a vyrůstá, učí se a také vzdělává. Interakčních oblastí je celkem pět: biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální.

Od nich jsou odvozeny **oblasti předškolního vzdělávání**, které jsou v RP nazvány:

- 1) Dítě a jeho tělo
- 2) Dítě a jeho psychika
- 3) Dítě a ten druhý
- 4) Dítě a společnost
- 5) Dítě a svět

Tyto oblasti vzdělávání jsou v učebním plánu školy dodržovány podle daného RP, ale v třídním plánu s nimi učitelky pracují tak, aby na sebe navazovaly nebo se přímo prolínaly.

Školní vzdělávací program a z něj vycházející učební plán je dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání dětí v konkrétní mateřské škole. Škola jej

zpracovává v souladu s RP a v souladu s obecně platnými předpisy. Při vytváření vzdělávacích programů může škola využívat programových a metodických zdrojů. Školní vzdělávací program je součástí povinné dokumentace mateřské školy.

Tvorba učebního plánu je plně v kompetenci pedagogů mateřské školy, ať už jde o konkretizovaný výchovně vzdělávací obsah, způsob jeho strukturování a plánování, o volbu metod a prostředků výchovy a vzdělávání či o vnitřní organizační stránku jeho realizace.

Odpovědnost za vytvoření školního vzdělávacího programu má ředitelka mateřské školy. Na jeho tvorbě se spolupodílí pedagogický sbor. Se školním vzdělávacím programem jsou seznamováni rodiče dětí, popř. jsou s rodiči projednávány okruhy, které by mohli rodiče ovlivnit, napomoci při jejich plnění a mají přehled, co se jejich dítě v mateřské škole naučí, jakými metodami a prostředky se pedagogové dostanou k danému cíli. Vlastní reakcí a výstupy dětí se pak mohou všichni společně přesvědčit, zda je daný okruh zaujal, co si z daného tématu odnášejí za nové poznatky.

Cíle a obsah předškolního vzdělávání, které jsou plněny v učebním plánu mateřské školy, směřují k tomu, aby děti, které ji opouštějí, byly osobnosti pokud možno jedinečné, vzhledem k svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé a sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat, tvořivě přemýšlet a jednat, jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní a také zodpovědní, ochotni nejen přijímat, ale také dávat, schopní se dále rozvíjet, učit se všemu, co budou v životě potřebovat a aktivně čelit problémům, které život přináší.

Stejně důležité jako sestavování učebního plánu školy a třídního plánu, je jeho vyhodnocování, sledování jeho průběhu i výsledků. Analýza pedagogického procesu a jeho výsledků i vyvozování odpovídajících závěrů a jejich sebehodnocení (tj. evaluace) by proto měly být v předškolním vzdělávání samozřejmostí.

Vnitřní evaluace a hodnocení může probíhat na úrovni školy – evaluace učebního plánu škol, kterou provádí ředitelka školy, či na úrovni třídy – evaluace třídního uč. plánu, kterou provádí pedagogický sbor nebo konkrétní pedagog. Předmětem může být vzdělávací proces,

podmínky, za kterých probíhá, i výsledky, jejich mateřská škola (pedagog) ve vzdělání dosahuje.

Pro předškolní vzdělávání a jeho kvalitu je důležité hodnocení individuálních výsledků dětí při zvládnutí učebního plánu. K tomu slouží pedagogovi orientační kritéria: podle popisu vzdělávacích cílů a očekávaných výsledků (kompetencí) může hodnotit, pružně reagovat a měnit třídní učební plán. Cílem evaluace je ověřit a zlepšit kvalitu. Evaluace poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě a o úrovni daného zařízení, daného procesu, stavu, jevu či problému.

Při evaluaci učebního plánu zjišťujeme:

- jaké jsou rozpory mezi ideálním stavem a skutečností
- jak se nám daří naplňovat předsevzetí a cíle, které jsme si určili
- jaký je průběh plánovaného projektu
- jak vyhovuje určené skupině, pro kterou byl vytvořen
- jak je program řízen, jaké má dopady, jak je efektivní

Při evaluaci Školního vzdělávacího programu (učebního plánu školy) zjišťujeme, zdali respektuje a naplňuje požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Při evaluaci Třídního vzdělávacího programu (třídní učební plán) zjišťujeme a hodnotíme, zdali respektuje a naplňuje požadavky Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Evaluovat budeme podle potřeby a plánů. Lze evaluovat operativně, kdykoli je třeba, ale protože evaluace je proces řízený, je třeba si stanovit hlavní časové rozvržení jednotlivých součástí. Nejčastěji to bývá u školního učebního plánu pololetí nebo konec školního roku a u třídního učebního plánu na závěr každého uzavřeného tématu.

5.3. Praktický postup při tvorbě učebního plánu školy a třídního učebního plánu

Při sestavování školního učebního plánu jsme si uvědomily, že jsme dosud pracovali podle přesných pokynů, plnili předepsané úkoly a najednou jsme měli pocit volnosti. Než jsme začali vytvářet náš učební plán školy, několikrát jsme si pročetli Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Rámcový – to slovo opravdu vymezuje rámec, v němž bychom se měli pohybovat a kterým bychom se měli řídit, který bychom neměli překročit, aby nedošlo k přetěžování dětí. Bylo potřeba si upřesnit a ujasnit pojmy.

- **Cíl** – konečné místo, jehož se snaží někdo dosáhnout, účel, motiv usilování, výchovné cíle, záměry, úmysly.
- **Úkol** – co je určeno k vykonání, činnost zaměřená k nějakému cíli, poslání, funkce, účel.
- **Obsah** – náplň, význam, smysl, hlavní děj, myšlenka, soubor témat.
- **Téma** – základní myšlenka, námět, okruh, uzavřený celek.
- **Námět** – návrh, myšlenka nějaké práce, téma.

Po analýze jsme zhodnotili konkrétní podmínky, které škola má: umístění, okolí mateřské školy, potřeby rodin, vzdělávání a specifické zaměření učitelek, potřeby dětí, reálné možnosti i představy učitelek, jak konkretizovat cílovou podobu vlastního projektu. Vypracovali jsme takový projekt, který umožňuje pokračovat v dosavadní působnosti školy, ale přitom, aby byl zpracován na základě požadavků v Rámcovém programu. Jako ideální způsob se nám jevil zpracování oblastí, které umožňovaly vzájemné propojení i prostoupení dosavadních složek výchovy, ale také možnost v rámci určité dimenze i uvnitř jednotlivých oblastí, a tím umožnit učitelkám další propojenost např. ve výchově citové a sociální, nebo ve výchově výtvarné.

V Rámcovém vzdělávacím programu jsou uvedeny hlavní cíle předškolního vzdělávání a specifické cíle, určené pro školní vzdělávací program. Tyto specifické cíle bylo nutné zakomponovat do našeho Školního vzdělávacího programu – učebního plánu (dlouhodobé cíle) a prostřednictvím činností plánovaných v Třídním vzdělávacím programu (průběžné činnosti) naplňovat, tj. realizovat při práci s dětmi. Zde jsme si opět museli ujasnit, které cíle jsou průběžné, které konkrétní.

Průběžné cíle jsou takové, jejichž naplňování prolíná každodenními činnostmi, takové, které se týkají oblastí práv dítěte, sebeobsluhy, hygieny, socializace, vůle, chování a pěstování morálních a společenských hodnot, tj. cíle, ke kterým

směřujeme denně, které není nutno specificky plánovat- průběžné cíle v učebním plánu školy.

Konkrétní cíle jsou takové, které je třeba naplňovat konkrétními činnostmi, které je nutno plánovat, tj. cíle, které je nutno nějak uspořádat, prostřednictvím kterých je realizována základní vzdělávací činnost – učení, mohou se nám opakovat ve vytvořených oblastech, protože jejich specifikace, důležitost a rozsah zasahuje více oblastí- cíle v jednotlivých oblastech v třídním učebním plánu.

Vytvořili jsme si určitou strukturu, roztřídili jednotlivé cíle z Rámcového programu do námi vytvořených oblastí – modrá kulička, žlutá kulička, červená kulička, zelená kulička a bílá kulička.

Ze školního vzdělávacího programu vychází i třídní vzdělávací program. Zde jsme již jednotlivé oblasti konkrétně zakomponovali do jednotlivých témat. Třídní vzdělávací program rozpracovává hlavní témata školního vzdělávacího programu do vlastních podtémat, ale může si je specifikovat pro danou skupinu-třidu. Organizační formy si škola, popř. třída určuje sama, jsou denní přirozené činnosti dětí – spontánní, řízené, režimové, různé akce, aktivity, ale i dílčí a specifické vzdělávací programy, ozdravné pobyty, společné činnosti s rodiči apod.

Obsahem jednotlivých forem jsou z hlediska dětí činnosti přirozené, z hlediska pedagoga jsou to činnosti a prostředky promyšlené, pedagogicky zaměřené, a to vždy s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti a možnosti jednotlivých dětí. Dílčí cíle – jednotlivá témata se odvíjejí hlavně ze základních pěti rozvojových oblastí RP a z aktuálního stavu dětí a prostředí (barevné kuličky – Kamarád Kulihrášek).

Základními kroky **Třídního vzdělávacího programu** jsou záměr, plán, provedení a hodnocení - evaluace tématu.

Zvolíme téma – čím se budeme konkrétně zabývat, vycházíme z témat Školního vzdělávacího programu. Bereme ohled na složení třídy, aktuální podmínky ve škole, třídě i venku. Zvážíme, jak můžeme s tématem pracovat mimo školu a kdo nám může pomoci i mimo areál školy.

Analyzujeme výchozí situaci – jaké informace děti o tématu mají, co už vědí, znají, dovedou, na jaké úrovni schopností, dovedností, návyků, vědomostí a poznatků jsou. Na základě analýzy stanoví učitelky na třídě cíle, k jakým chtějí dojít – návaznost a propojenost mezi věkovými skupinami dětí. V čem chceme dosáhnout pokroku, co je naučíme, jaký očekáváme posun (postupné naplňování dílčích cílů z pěti rozvojových oblastí formou přirozených činností dětí, které nemusí být vždy rovnoměrně zastoupené).

Zvážíme zdroje informací – jakým způsobem budeme děti pro činnosti získávat, jaké zdroje využijeme a potřebujeme, jak je budeme motivovat, jak jim téma představíme. Vytvoříme podmínky – motivující prostředí, pomůcky, materiál, který využijeme. Zvolíme formy a metody – jakým způsobem, jakými činnostmi budeme zvolené cíle postupně naplňovat a organizaci, kterými činnostmi se téma může prolínat.

Určíme délku trvání tématu – tu aktuálně přizpůsobujeme zájmu a potřebám dětí, měnící se situaci, úspěšnosti tématu. Jestliže se zájem dětí ubírá jiným směrem, téma můžeme pozměnit, dobu trvání upravit, zkrátit nebo naopak prodloužit.

Téma i cíle zveřejníme – nástěnka s hlavním tématem i rozpracování do jednotlivých oblastí (ukázka Kamarád Kulihrášek – téma „Když jaro ťuká“). Další

formou informace jsou obrázky a výrobky dětí, básničky a písně i v celém bloku – vystoupení pro rodiče.

Po ukončení tématu – vyhodnotíme (evaluace tématu) – porovnáváme se stanovenými jednotlivými cíli míru úspěšnosti, zájmu dětí, co jim dané téma dalo, v čem se mohly zdokonalit. Vše zaznamenáváme v písemné formě a zakládáme k danému tématu. Jednotlivá témata jsou součástí třídního vzdělávacího programu. Učitelky vše zakládají – dané cíle, rozpracování do jednotlivých oblastí, pracovní listy, básně, písně, dané výrobky i evaluaci tématu do desek. To vše je k dispozici při zpracování téhož tématu v jiné třídě, ale s požadavkem na dodržení aktuálnosti, věkového složení skupiny, individuálního přístupu, konkretizaci námětů a rozšíření sbírky úloh (ukázka v přílohách této práce).

5.4. Dlouhodobé cíle

- Uspořádání dne v MŠ bude takové, aby vycházelo z potřeb dětí a bylo uzpůsobeno jejich zdravému rozvoji.
- Docílit toho, aby se děti v MŠ dobře cítily, aby si vzájemně pomáhaly, vytvořit základ správného chování v lidské společnosti a respektování jeden druhého.
- Naučit děti chápat a plně prožívat věci a události kolem nich.
- Prohlubovat lásku k rodičům a ostatním lidem.
- Položit základy zdravého sebevědomí – rozvíjet individuální vlastnosti dítěte, jeho talent.
- Vychovávat pro praktický život a pro školu, která je jeho součástí.
- Stmelovat kolektiv zaměstnanců a rodičů tak, aby působil dobře na děti, vytvářet pohodu a klid v mateřské škole.

5.5. Průběžné činnosti

- rozvíjení řeči a komunikativních dovedností
- orientace dětí v prostoru, prostředí, čase
- tělovýchovné činnosti, zařazovat jógu, pohyb s moderní hudbou
- rozvoj obratnosti, zručnosti a odvahy
- rozvíjení specifických dovedností i pracovních, základy konstruktivního myšlení
- estetické činnosti
- ekologické cítění
- hudební činnosti
- sebeobslužné dovednosti
- hygienické návyky
- dramatizující činnosti
- plavecké základy
- seznamování s cizím jazykem
- zdravotní cvičení
- rozvoj myšlení při společenských hrách
- samostatnost

5.6. Celoroční úkoly vzdělávání

Dítě a jeho tělo:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci

- koordinovat pohyby a polohy, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- napodobit pohyb dle vzoru
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- koordinace ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- zvládnout sebeobsluhu a základní hygienické návyky
- osvojení si měřených praktických dovedností
- uvědomění si vlastního těla, pojmenovat části těla, některé orgány a znát jejich funkce
- rozlišovat co škodí a prospívá zdraví

Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč:

- rozvoj řečových schopností
- rozvoj komunikativních dovedností
- osvojení si „předčtenářských“ dovedností

Poznávací procesy a funkce:

- rozvoj smyslového vnímání
- rozvoj tvořivosti
- podporování zvědavosti, zájmu, radosti z objevování
- práce s informacemi

Sebepojetí, city a vůle:

- uvědomování si vlastní identity, sebevědomí, sebedůvěry
- rozvoj citových vztahů k okolí
- schopnost vyjádřit pocity, dojmy, prožitky

Dítě a společnost:

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností
- vymezení společenských hodnot, jasných a přiměřených pravidel soužití ve třídě
- rozvoj kulturně estetických dovedností a vytváření základu estetického vztahu ke světu

Dítě a ten druhý:

- navazování kontaktů s dospělým a druhým dítětem, vzájemná komunikace, vzájemné respektování
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva
- vnímat, co si druhý přeje, ohleduplnost k druhému, slabšímu dítěti, bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, povyšování
- ochrana osobního soukromí a bezpečí
- obezřetnost v kontaktu s cizími dětmi a dospělými

Dítě a svět:

- osvojit si poznatky o sobě, rodině, o vývoji, životě, přírodě, přírodních jevech, o lidské společnosti, technice, o práci lidí
- orientovat se bezpečně v okolním prostředí (ulice, doprava, obchody, škola, bydliště)

- osvojit si poznatky o místě, kde žijí, o své zemi (kultuře, o jiných zemích, o vesmíru)
- vlivu lidské činnosti na prostředí
- vlivu prostředí na člověka
- rozvoj dovedností při péči o své okolí
- odhad blízkého se nebezpečí (kontakt se zvířaty, manipulace s přístroji, poznatky o přírodních a povětrnostních jevech)

5.7. Úkoly v jednotlivých oblastech

- 1) **Modrá kulička** – Dítě a jeho tělo
- 2) **Žlutá kulička** – Dítě a jeho psychika
- 3) **Červená kulička** – Dítě a ten druhý
- 4) **Bílá kulička** – Dítě a společnost
- 5) **Zelená kulička** – Dítě a svět

5.7.1. Modrá kulička – dítě a jeho tělo

- přivítat všechny děti v MŠ a připravit jim radostný vstup do mat. školy.
- pomoc dětem i jejich rodičům orientovat se v novém prostředí
- osvojovat si návyky k podpoře osobní pohody
- osvojovat si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- vytvářet zdravé životní návyky a postoje
- rozvíjet užívání všech smyslů
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, osvojovat si poznatky o tělovýchově a sportu
- přispívat k vytváření návyků zdravého životního stylu
- rozvíjet fyzickou a psychickou zdatnost
- rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce
- rozvíjet hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- rozvíjet pohybové a manipulační činnosti
- osvojovat si praktické dovednosti přiměřené věku
- osvojovat si poznatky o pohybových činnostech
- osvojovat si dovednosti k podpoře zdraví a bezpečnosti

5.7.2. Žlutá kulička – dítě a jeho psychika

- vhodnou organizací a laskavým přijetím usnadnit novým dětem vstup do MŠ
- rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivní i produktivní. Využívat k tomu vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu
- zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k slovně-logickému
- rozvíjet paměť, pozornost, představivost a fantazii
- rozvíjet komunikativní schopnosti verbální i neverbální a kultivovaný projev
- posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, radost, zájem, ...)
- rozvíjet schopnost a dovednosti vyjádřit pocity, dojmy a prožitky
- rozvíjet schopnost vytvářet a upevňovat citové vztahy k rodině i ke svému okolí
- osvojovat si některé dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, rozvíjet zájem o psanou
- podobu jazyka

- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a učení
- rozvíjet pozitivní city dítěte k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry)
- upevňovat výslovnost a vyjadřovací schopnosti
- vytvářet základy pro práci s informacemi
- rozvíjet kultivovaný projev
- posilovat radost s objevovaného, probouzet zájem a zvědavost dětí
- získávat schopnost řídit své chování a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvíjet mluvený projev dítěte
- cvičit paměť, pozornost, představivost, fantazii
- rozvíjet jazykové dovednosti – výslovnost, přednes, recitaci
- rozvíjet a kultivovat paměť, hudební a taneční aktivity
- rozvíjet zájem o psanou podobu jazyka
- vytvářet základy pro práci s informacemi – knihy, obrazový materiál
- osvojit si relativní citovou samostatnost

5.7.3. Červená kulička – dítě a ten druhý

- vést děti k navazování kontaktu mezi sebou navzájem
- posilovat prosociální chování ke vztahu k druhému, k dětské herní skupině, v rodině, v mateřské škole
- podporovat dětská přátelství
- podporovat schopnosti a dovednosti pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytvářet prosociální postoje k druhému (v rodině, v MŠ, ve třídě)
- chránit osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s dospělými
- rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti
- rozvíjet respekt a přizpůsobivost ve vztahu k druhému
- upevňovat citové vztahy ke svému okolí, k živým bytostem
- učit se chránit bezpečí své i druhých
- vytvářet citové vztahy k rodině
- ochraňovat osobní a své bezpečí

5.7.4. Bílá kulička – dítě a společnost

- rozvíjet schopnost ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, přinášet ve společnosti ve třídě, v mateřské škole.
- kultivovat mravní a estetické vnímání, citění a prožívání motivované přírodou a jejími plody.
- vytvářet povědomí o mezilidských a morálních hodnotách.
- rozvíjet kulturně estetické dovednosti, výtvarné, hudební a dramatické, produktivní a receptivní (svátky a slavnosti celého roku – např. vánoce, velikonoce, MDD,...)
- rozvíjet estetické a tvůrčí činnosti slovesné a literární (poslech pohádek, příběhů, veršů, sledování dramatizací)
- rozvíjet základní kulturně společenské postoje
- naučit se žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a přijmout základní všeobecné uznávané společenské, morální a estetické hodnoty
- budovat estetický vztah k životu
- vytvářet základní kulturní a společenské postoje

5.7.5. Zelená kulička – dítě a svět

- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- osvojovat si jednoduché poznatky o světě a životě, o přírodě a jejích proměnách
- osvojovat si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí
- osvojovat si dovednosti potřebné k spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- vytvářet schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám
- osvojit si povědomí o sounáležitosti s ostatním světem
- pochopit, že změny způsobené lidskou činností, mohou prostředí chránit a zlepšovat je, ale i naopak poškozovat a ničit
- upevňovat pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou
- rozvíjet schopnost vážit si života ve všech jeho formách
- kladení otázek a hledání odpovědí na problémy
- rozvíjet pocit sounáležitosti s rodinou, s lidmi, se společností
- rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou, planetou Země

5.8. Ukázka rozpracovaného integrovaného bloku do témat podle věkových skupin

Hlavní téma: „Jarní hrátky s Kulihráškem“

Podtémata:

- „Když jaro ťuká“
- „Svátky jara“
- „Jaro v trávě“
- „Jaro na zahradě“

Cíle hlavního tématu:

- rozvíjet ovládání pohybového aparátu a tělesné funkce
- rozvíjet hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- rozvíjet kultivovaný projev
- posilovat radost z objevovaného, probouzet zájem a zvědavost dítěte
- získávat schopnost řídit své chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto
- společenství uznávané
- upevňovat pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou
- rozvíjet respekt a přizpůsobivost ve vztahu k druhému

5.8.1. Podtémata: „Když jaro ťuká“

Dítě a jeho tělo:

- zvládnout chůzi s překračováním, zvládnout běh se změnami směru
- procvičit správné dýchání při cvičení, správnou reakci na barvy
- procvičovat pracovní dovednosti při práci s papírem
- nácvik správného držení tužky, obratnost ruky
- vyjádřit říkadlo pohybem, jeho rytmus
- běh se zastavením na signál
- protahovat jednotlivé svalové oblasti

- procvičovat dovednosti při práci s hlinou, udržet pořádek a čistotu oděvu při modelování

Dítě a jeho psychika:

- správně vyslovovat, ovládat dech i tempo řeči
- rozvíjet kultivovaný projev dětí
- umět charakterizovat roční období 2-3 typickými znaky
- rozvíjet souvislé vyjadřování, vyjádřit vlastní zkušenost
- upevňovat početní představy (1-10)
- upevňovat barevné představy s počítáním

Dítě a ten druhý:

- podřídit se společným pravidlům hry se zpěvem, vymýšlet vlastní pohyby na jednotlivé sloky
- rozvíjet dětská přátelství, učit se vzájemně respektovat, pomáhat si
- nepodvádět, smířit se s prohrou i s úspěchem, hrát podle pravidel
- vytvářet představu o společenském chování na divadelním představení
- vztahy mezi jednotlivými postavami v pohádce, zdůraznit umění přizpůsobit se druhému, respektovat druhého, jeho potřeby a přání

Dítě a společnost:

- na základě dřívějších zkušeností zpívat samostatně i ve skupinách, rozvíjet schopnost žít ve společenství dětí
- pokoušet se rozvíjet doprovod k písni na dětské hudební nástroje, rozlišit předeheru, mezihru a dohru
- malovat odvážně barvami s využitím fantazie, čistota při malování
- udržovat čistotu při práci – kreslení křídou
- zdokonalovat malbu rozvržením situace na ploše, vyrovnávat se s pozadím, volí vhodnou techniku

Dítě a svět:

- objevovat první jarní květiny, které kvetou na jaře, proč je netrháme a jak o ně pečujeme
- upevňovat pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou
- objevovat znaky probouzející se přírody, nový život na větvičkách, v trávě
- seznamovat se se světem rostlin, květin
- vést děti k pozorování, shromažďování a zaznamenávat údaje o růstu rostlin

5.8.2. Podtémata: „Když jaro t'uká“ pro děti 3–4leté, metodické rozpracování

Modrá kulička (dítě a jeho tělo):

- chůze v kruhu motivované jarem, pohybová hra „Na sluníčko“
- zdravotní cviky s náčiním, motivační cvičení „Foukej větříčku“, „Roste travička“
- výroba papírových sluníček (lepení, dokreslení detailů)
- pracovní list „Sluníčko“

Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):

- nácvik říkanky s pohybem „Slunce“
- práce s obrázky, rozhovor „Jaké je jaro?“
- hrajeme si s hračkami a počítáme „Jarní úklid“
- pracovní list „Obtáhni tečky berušce“ – počítáme od jedné do tří

Červená kulička (dítě a ten druhý):

- hra se zpěvem „Pletla jsem“
- námětová hra „Na obchod s květinami“
- poslech dramatizace pohádky „Boudo, budko“

Bílá kulička (dítě a společnost):

- seznámení a postupný nácvik písní „Na jaře“, „Hřej sluníčko, hřej“
- malování na větší formát čistou barvou „Sluníčko“

Zelená kulička (dítě a svět):

- vyhledat obrázky jarních květin, seznamovat se s nimi „Práce s knihou“
- při vycházce upozorňovat na změny v probouzející se přírodě „Vycházka jarní přírodou“

5.8.3. Podtémata: „Když jaro t'uká“ pro děti 4–5leté, metodické rozpracování

Modrá kulička (dítě a jeho tělo):

- pohybové říkadlo „Jaro“
- zdravotní cviky s náčiním „Foukej, foukej“, „Roste kvítí“
- chůze v kruhu motivované jarem s překračováním „Na sluníčka“
- motivační cvičení „Květina roste“
- výroba papírových sluníček
- pracovní list „Jak konvička zalévá“

Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):

- popis obrázku s jarní tematikou „Jaro v přírodě“
- nácvik básně „Pampeliška“, výtvarné dokončení
- pracovní list – znaky jara „Vítr fouká na květinu“
- pracovní list „Dokresli berušce tečky“

Červená kulička (dítě a ten druhý):

- hra se zpěvem „Uvívíme věneček“
- společenské hry u stolečků – pexesa o květinách
- pomoc při dramatizaci pohádky „Boudo, budko“

Bílá kulička (dítě a společnost):

- opakování písní z předešlého období „Na jaře“, „Sluníčko“
- seznámení a nácvik písně o jaru „Co schází jaru“
- kreslení křídou namočenou v mléce „Sněženka“

Zelená kulička (dítě a svět):

- hledat a pojmenovat jarní květiny v knihách, na obrázcích „Práce s encyklopedií“
- při vycházce poznat, samostatně upozorňovat na změny v jarní přírodě „Výlet do jarní přírody“

5.8.4. Podtémata: „Když jaro t'uká“ pro děti 5–6leté, metodické rozpracování

Modrá kulička (dítě a jeho tělo):

- chůze s překračováním, zvládnout běh se změnami směru v družstvech
- „Vánek, větřík, vítr“
- běh a zastavení na signál „Motýli, čápi, žáby“
- práce s hlínou, dotvoření detailů „Keramické slunce“
- pracovní list na grafickou zručnost „Sněženka“, „Sluníčko“

Žlutá kulička (dítě a jeho psychika):

- rozhovor „Jak přichází jaro“
- nácvik básně „Ptám se, ptám se pampeliško“
- pracovní list „Dokresli kuličky do pytlíku“
- pracovní list – vymaluj motýlky podle stanovených barev – žlutá, zelená, červená, modrá

Červená kulička (dítě a ten druhý):

- hra se zpěvem „Na mák“
- společenské hry u stolečků – pexesa, „Stonožka“
- dramatické ztvárnění pohádky pro kamarády z mateřské školy „Boudo, budko“

Bílá kulička (dítě a společnost):

- opakování, doučení a seznámení s novou písní o jaru „Co schází jaru“, „Na jaře“, „Co kdyby“
- doprovod písní na dětské hudební nástroje
- malovat na rozvrženou plochu papíru různou technikou (houbička, štětec, prsty) „Záhon sněženek“
- poslech přednesu básní s jarní tematikou – „Přijel kmotr“, „Jarní říkadlo“, „Jaro“, „Vlaštovka přilétla“, „Rok“, „Kaluze“, „Jak přichází jaro“

Zelená kulička (dítě a svět):

- všimnout si rozmanitosti, tvarů a barev u květin „Práce s atlasem“
- pozorování a shromažďování poznatků „Vycházka do volné přírody“

5.9. Závěr – hodnocení tvorby učebního plánu školy

Rámcový vzdělávací program respektuje specifiku pedagogického působení i odlišný charakter práce jednotlivých mateřských škol. Tuto zvláštnost bychom si měli uvědomit jako velkou výhodu a při zpracování školního vzdělávacího programu ji využít. Promyšlené plánování didakticky zacílených činností je jedním z předpokladů úspěšného komplexního a systematického působení na dítě. Školní vzdělávací

program by se měl stát takovým dokumentem školy, který by tvořivé schopnosti předškolního pedagoga podporoval a rozvíjel.

Školní vzdělávací program by neměl předkládat přesně rozpracované cíle, měl by respektovat i odlišný charakter práce v dané třídě a skupině dětí. Velmi důležité je si uvědomit, které vzdělávací činnosti, vedoucí k cílům, jsou pro danou věkovou skupinu vhodné, přiměřené. To se týká při tvorbě Třídních vzdělávacích programů. Každý zkušený pedagog zná specifiku různých metod a podle účinnosti umí metody volit a obměňovat.

Pro předškolní vzdělávání je charakteristické, že vše je vzájemně propojeno a provázáno.

Přesto je nutné, aby obsah byl přehledně uspořádán. Uspořádání obsahu opouští tradiční výchovné složky a vychází z přirozeného vývoje schopností dítěte a rozšiřování jeho komunikace s okolním světem.

Hlavním záměrem je, aby dítě na konci předškolního období získalo věku přeměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost a základy k tomu, aby se mohlo aktivně vyrovnávat s přirozenou životní realitou. Teoretická část školního vzdělávacího programu se stále bude opírat a bude vycházet z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Pro naši práci zůstává důležitost při rozpracování třídních vzdělávacích programů, protože ty reagují na aktuálnost prostředí a momentální složení dětí a jejich potřeb.

5.9.1. Školní vzdělávací program pro děti mladší tří let

Výchovná činnost pro děti do tří let je zaměřena :

- rozumové schopnosti
- řečové schopnosti
- pohybové schopnosti
- hudební schopnosti
- výtvarné schopnosti
- pracovní schopnosti
- hygienické návyky

Zajišťujeme :

- bezpečnost a zdraví dítěte
- pobyt na čerstvém vzduchu
- osobní hygienu a spánek

Dítě a jeho tělo

V tomto věku udrží rovnováhu, má jistou chůzi. Nemá povědomí o nebezpečných situacích- nutný neustálý dohled. Poznává vlastní tělo, zlepšuje se koordinace činností mezi rukama a očima.

Očekávané výstupy :

- Sebeobsluha (používání WC s dopomocí, hygiena, spolupracuje při oblékání a svlékání, jí lžičkou, napije se).

- hrubá motorika (chodí, běhá, chodí po schodech, skáče snožmo, skáče z malé výšky, hraje si s míčem)
- jemná motorika (střídavě používá obě ruce, staví věže, manipuluje s předměty, zkouší malování s prsty, ukládá předměty, kresba – čáranice)

Dítě a jeho psychika

V tomto období se dítěti zdokonaluje paměť, opakuje. Klade mnoho otázek. Řeč se rychle vyvíjí.. Je schopné rozlišovat předměty dle barvy, tvarů. Zapojuje již logické myšlení – objevuje, prozkoumává nové věci. Je nutné mu poskytnout pevné a bezpečné zázemí – pocit bezpečí a jistoty. Být důsledný.

Očekávané výstupy :

- zrakové vnímání a paměť (třídí předměty, řadí a porovnává předměty podle pokynu)
- řeč / pojmenuje některé věci a činnosti, správně používá slova ANO x NE, má zájem o obrázkové knihy)
- sluchové vnímání a paměť (napodobuje zvuky, hlasy zvířat, opakuje, co slyší, naučí se krátké říkadlo)

Dítě a ten druhý

V tomto věku si již dítě začíná hrát samostatně, pozoruje své okolí, zajímá se o druhé. Soustředěnost je krátká, závislá na vnějších okolnostech).

Očekávané výstupy:

- hra (staví z kostek, hraje si na písku, pomalu se zapojuje do kolektivních her)

Dítě a společnost

Vyhledává kolektiv dětí, cítí se v něm dobře. Ve vztazích s vrstevníky dochází často ke konfliktům. Vyhledává společnost dospělých, chce pomáhat.

Očekávané výstupy :

- Sociální dovednosti (dokáže se odloučit od matky, rodičů, napodobuje správné společenské chování – poděkuje, pozdraví, rozumí běžným pokynům).

Dítě a svět

Dítě pozoruje své okolí, učí se zacházet s předměty, které ho obklopují.

Učí se pokusem a omylem. Často špatná zkušenost přináší dlouhodobé poznání.

Očekávané výstupy :

- orientuje se ve známém prostředí
- na základě zkušeností, poznává

6. Vzdělávací obsah

Při vytváření ŠPV jsme nevycházeli z určitého daného programu, ale snažili jsme se, aby se jednotlivé „osvědčené“ programy (např. Zdravá MŠ, Začít spolu apod.) prolínaly, doplňovaly a napomohly učitelkám působit na děti přirozeným, hravým, spontánním a citlivým způsobem.

Učitelky podporují smysluplné učení a užívají takové výukové metody a pracovní pomůcky, které stimulují individuální růst a podporují sociální kooperaci.

Respektují individualitu každého dítěte a přizpůsobují plány a pracovní pomůcky potřebám, zájmům a rozdílným stylům učení jednotlivých dětí. V předškolním věku to znamená, že se dítě učí při hře samo experimentováním a požitkem. Učí se celým životem v MŠ. Hra je jeho hlavní činností, jež má zároveň význam pro jeho seberozející učení.

6.1. Základní vize Mateřské školy „Pohádka“

Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání, osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost a získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Naše představa ideální fungující mateřské školy je vytvoření klidného, pohodového prostředí bez stresů, kde budou děti veselé, kamarádké, radující se, hrající si, mající zájem o dění ve školce a těšící se do ní. Předškolní vzdělávání má usnadňovat dítěti jeho další životní i vzdělávací cestu.

S ohledem na individualitu každého dítěte:

- chceme navodit pozitivní přístup k životu
- chceme s nimi dělat činnosti pro zábavu a ne pro bezchybný výtvar
- chceme je podporovat v jejich spontánnosti, povzbuzovat v jejich zájmech
- chceme podporovat jejich přátelství, včetně kamarádké pomoci
- chceme vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímali různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty a pro vzájemné sbližování
- chceme podporovat tělesnou pohodu
- chceme rozvíjet jejich samostatnost a zdravé sebevědomí, osobnost dítěte
- chceme rozvíjet schopnost přemýšlet, rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a kreativní schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání
- chceme se s nimi radovat ze života
- chceme zapojovat rodiče dětí do dění MŠ a upevnit tak v dětech kontinuity ve výchově
- chceme vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá
- chceme rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb

6.2. „Bavíme se celý rok s kamarádem Kulihráškem“

- 1) Kulihráškův barevný podzim (září, říjen)
- 2) S Kulihráškem slavíme zimní svátky (listopad, prosinec)
- 3) Zimní dovádění s Kulihráškem (leden, únor)
- 4) Jarní radovánky s Kulihráškem (březen, duben)
- 5) Kulihrášek objevuje krásy světa a lidí (květen, červen)

6.2.1. Kulihráškův barevný podzim

Charakteristika:

Tento blok vychází z toho, že dítě při vstupu do MŠ opouští na část dne své nejbližší – rodinu, vstupuje do nového prostředí, které poznává a stává se jeho druhou rodinou. Tak jako v rodině vládou určitá pravidla i v MŠ si musí společně s novými kamarády nová pravidla vytvořit a respektovat je. Osvojit si poznatky a dovednosti při ochraně zdraví před nebezpečnými vlivy okolí. Každé dítě je zároveň člověk, který má své tělo, své zdraví, o které se musí starat a pečovat o něj. Člověk je též nedílnou součástí přírody, se kterou by měl žít v symbióze, být jí vděčný za dary, i za krásu, kterou mu podzimní příroda poskytuje.

Budeme děti učit poznávat změny v přírodě, znát plodiny, které nám podzim nabízí za celoroční práci na zahrádce, na poli i v lese. Budeme je učit poznávat a pojmenovávat zvířata v lese a proměnu v přírodě s přípravou na zimu.

Vzdělávací oblasti:

1) Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla-lokomoční pohyby
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

2) Dítě a jeho psychika:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)

3) Dítě a ten druhý:

- seznámení s pravidly v chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (tolerance, respekt, přizpůsobivost)

4) Dítě a společnost:

- poznávání pravidel soužití v prostředí MŠ
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

5) Dítě a svět:

- seznámení s místem a prostředím, ve kterém dítě žije
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností

Vzdělávací nabídka:

- průběžné zařazování her a činností vedoucích ke spolupráci (3)
- plody stromů – ovoce, pojmenování jejich vlastností (velikost, barva, chuť...) (5)
- plody ze zahrádky a pole – zelenina, polní plodiny (5)
- vycházky do okolí MŠ – pozorování přírodních objektů, dopravy (5)
- pohybové, námětové, smyslové a didaktické hry a činnosti, v nichž děti pochopí rozmanitost pohybu zvířat (1, 4)
- napodobování zvuků – artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry (3, 4)
- písničky (3, 4)
- didaktické hry – třídění, přiřazování... (2)
- pohádky, básně – poslech, přednes, recitace, dramatizace (2, 4)
- cvičení jemné motoriky – pracovní listy, kreslení, modelování, vystřihování, vytrhávání a lepení (1)
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, lezení)
- činnosti seznamující děti s věcmi, které nás obklopují a jejich praktické využití – práce s přírodninami... (5)

- vyprávění zážitků, popis dějových situací (2, 3)
- seznamování s pravidly ve vztahu k přírodě - jak přírodu chránit, co je důležité - voda, vzduch... (4, 5)
- společné aktivity nejrůznějšího zaměření, kooperativní činnosti ve dvojicích i ve skupinách-začlenění nových dětí do režimu a prostředí (2, 3)
- tematický výlet – Co do lesa nepatří a naopak (1, 2, 5)
- poučení o možných nebezpečných situacích – kontakt se zvířaty, jedovaté rostliny, požár... (3, 4)

Očekávané výstupy:

- adaptace maximálního počtu nových dětí na prostředí MŠ – přizpůsobit se pravidlům a režimu, zvládnout odloučení od rodičů, zacházet s hračkami
- snažit se ovládat, navazovat kontakty s dospělými a ostatními dětmi
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí, pomáhat o něj pečovat
- všimnout si a zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité, osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou využitelné pro další učení a životní praxi
- poznat a pojmenovat základní a doplňkové barvy, vnímat, že okolní svět je pestrý a barevný, proměnlivý
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si, zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité a osvojovat si elementární poznatky
- rozlišit a pojmenovat známé druhy ovoce a zeleniny, znát jejich význam pro naše zdraví, uplatnění v jídelníčku, popsat druhy zpracování, přemýšlet o dané problematice, hledat souvislosti

Konkretizované očekávané výstupy – příloha ŠVP – záznamy v evaluaci tematických celků a TVP PV

6.2.2. S Kulihráškem slavíme zimní svátky

Charakteristika

Tento blok dítě seznamuje s tím, že všemu vládne čas – nejen během jednoho dne, týdne, měsíce, roku, ale v souvislosti s časem se vše mění, něco zaniká, něco nového se vyvíjí. Po podzimu přichází zima, zdánlivě kruté období, zvláště pro volně žijící zvířata a ptáky, ale za pomoci lidí ji mohou překonat dobře. Během zimy je čas na období dětských radovánek, her se sněhem a ledem a především přicházejí nejkrásnější svátky v roce – Vánoce. Je to nádherný čas plný očekávání a toužebných přání, pohádkový čas, kdy by lidé měli mít k sobě blíž a obdarovávat se navzájem. Nejen hmotnými dary, ale především láskou a porozuměním. Dárek pro blízké se nemusí jen koupit, ale dá se vyrobit lidskou činností a o to je cennější.

Naším cílem je vytvářet představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami. Poznávat rozdíl mezi realitou a fantazií, rozvíjet základní kulturní a společenské postoje, návyky a dovednosti, poznávat své možnosti, rozvíjet sebeovládání, vytrvalost. Povedeme děti k tomu, aby si uvědomovaly příjemné a nepříjemné citové prožitky, budeme podporovat rozvoj představivosti, fantazie, poznatků a dovedností umožňující tyto pocity a prožitky vyjádřit.

Vzdělávací oblasti:

1) Dítě a jeho tělo:

- rozvoj užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti

2) Dítě a jeho psychika:

- osvojení některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní

3) Dítě a ten druhý:

- vytváření prosociálních postojů
- rozvoj kooperativních dovedností

4) Dítě a společnost:

- seznamování se světem lidí, kultury a umění – tradice a svátky
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

5) Dítě a svět:

- poznávání jiných kultur

Vzdělávací nabídka:

- pohádky a jejich hrdinové – příběhy s dětským hrdinou, kladné a záporné postavy (2, 3)
- verbální i neverbální komunikace (1, 3)
- učení k odvaze – překážkové dráhy, lokomoční a nelokomoční pohyby (1)
- vyprávět zážitky a příběhy a naslouchat vyprávění druhých (2)
- chápat významy slov (chudý, bohatý, moudrý, hloupý, mudrc, král, kometa...) (2)
- poznávání kultury a zvyků – cizinci ve třídě, svátky, tradice – Vánoce (4, 5)
- říkadla a písničky k danému tématu (2, 4)
- vytvářet prosociální postoje a dovednosti vůči druhým lidem – pomoc, rada (st. děti x ml. děti) (2)
- tančit, hrát na hud. nástroje, experimentovat s pohybem, hudbou a rytmem (1, 2, 3)
- poslech sváteční hudby, koledy (2, 4)
- výroba a ochutnávka tradičních pokrmů (perníčky, ovocné saláty, cukroví) (1, 2)

- manuální dovednost a zručnost – výroba vánočních přání, ozdob, výzdoba tříd a šaten (1, 4)
- zajímat se o přírodu a její zákonitosti – sníh, led – vlastnosti, pohybové aktivity – klouzání... (4)
- užívat si společně radost i legraci (2)
- nebát se vystoupit na veřejnosti – besídka (vůle, sebevědomí, pocit bezpečí) (2)

Očekávané výstupy:

- osvojení poznatků o tradicích a svátcích u nás i v jiných kulturách
- získat, upevnit či upřesnit poznatky o ročním období, změnách v přírodě a jejich významu
- spoluvytvářet pohodu a sváteční atmosféru v MŠ
- chápat elementární časové pojmy (teď, dnes, zítra, včera, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok)
- poznat a popsat zimní sporty a hry, uvědomovat si nebezpečí i jak se mu vyhnou
- vnímat umělecké kulturní podněty, pozorně je sledovat i aktivně vytvářet, hodnotit

6.2.3. Zimní dovádění s Kulihráškem

Charakteristika:

Tímto tématem chceme dětem přiblížit poznatky o charakteristických znacích ročního období, osvojit si některé poznatky a dovednosti, které přecházejí čtení, práci dospělých, uvědomování si přírodních souvislostí, proměny v přírodě a s tím související sportovní aktivity.

Uvědomit si, že lidská práce je to, co odlišilo člověka od zvířat, je prospěšná nám všem a dobré práce a jejích výsledků si musíme vážit. Když zima končí je čas se radovat a těšit na nové jaro prostřednictvím masopustu, na který si vlastní prací vyrobí masky a výzdobu. Přípravou na tradiční oslavu Masopustu vést děti k aktivnímu zapojení do všech činností a radostnému prožívání společných oslav.

Vzdělávací oblasti:

1) Dítě a jeho tělo:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví a bezpečí

2) Dítě a jeho psychika:

- rozvoj produktivních řečových schopností (výslovnost, vyjadřování)

3) Dítě a ten druhý:

- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s dětmi i dospělými

4) Dítě a společnost:

- rozvoj společenského i estetického vkusu

5) Dítě a svět:

- vytvářet pozitivní vztah k prostředí, ve kterém žijeme

Vzdělávací nabídka:

- vnímat aktivně svět kolem sebe a uvědomovat si sounáležitost s ním (4, 5)
- získávat povědomí o širším společenském prostředí (4, 5)
- seznamování se s kulturním dědictvím našich předků (4, 5)
- zajímat se o přírodní zákony (2, 5)
- posilování fyzické i psychické zdatnosti, koordinovat pohyb na kluzáku, klouzačce (1)
- protahovací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení (1)
- vyhledávání informací, přijímání nových poznatků (2)
- rozvíjet slovní i obrazovou paměť (2)
- ovládat koordinaci ruky a oka – grafomotorika (1)
- rozvíjet zájem o čtení a psaní – rozbor ilustrací v knihách, příběhy na obrázcích (2)
- poznávat různá řemesla (3, 4)
- úcta k práci druhých – udržujeme pořádek, uklízení hraček, třídění odpadů (1, 3)
- tvořit masky a převleky (1, 2)
- spoluvytvářet přiměřená pravidla ve třídě (3, 4)
- rozvíjet rytmické cítění a hudební dovednosti – cvičení s hudbou, taneční improvizace (1, 2, 3)
- seznamovat se s matematickými pojmy a geometrickými tvary (2)
- artikulační, dechová a sluchová cvičení – zvuky kolem nás, gymnastika mluvidel (2)
- nové výtvarné a pracovní techniky (2)
- sbližující aktivity – skupinové činnosti, námětové hry (2, 3)

- péče o ptáky v zimě – ptačí strom na zahradě MŠ (5)

Očekávané výstupy:

- osvojovat si pozitivní postoj k životnímu prostředí – čím mohu přispět ke zlepšení a naopak
- zdvořilostní návyky, dodržování pravidel, co je příjemné dělám rád, co je nepříjemné nemusím
- vědomé soustředění na činnost, udržení přiměřené pozornosti
- poznat a pojmenovat volně žijící zvířata a ptáky, pomáhat pečovat o živé tvory, chránit přírodu, být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě
- poznat a pojmenovat lidské profese, uvědomovat si její význam, vážit si hodnot, které lidskou činností vznikají
- přijímat pozitivní hodnocení i svůj případný neúspěch při činnostech, vyrovnat se s tím, učit se hodnotit své vlastní pokroky, prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

6.2.4. Jarní radovánky s Kulihráškem

Charakteristika:

Tento blok navazuje na loučení se zimou, radujeme se z příchodu nového jara, nového života, z probouzení přírody, jarních květin, návratu ptáků z teplých krajín, mláďat.

Povedeme děti k tomu, aby mohly vyjádřit své myšlenky, pocity, nápady slovně, pohybem, tancem, hudbou a výtvarnými prostředky. Poznávání změn a dějů v přírodě, jeho rozmanitosti, neustálé proměny a jejich vlivu na život člověka. Možnost podílet se na přípravě oslav svátků jara a seznamovat děti s tradicemi. Být citliví nejen ke svým kamarádům, ale i k přírodě a věcem.

Uvědomit si, že náš život neobklopuje jenom příroda, ale jsme obklopeni i výtvarnými prostředky – dopravními prostředky, pohybujeme se prostřednictvím nich, jsou to naši dobří pomocníci, ale i zlí páni a my se musíme naučit je též respektovat.

Vzdělávací oblasti:

1) Dítě a jeho tělo:

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

2) Dítě a jeho psychika:

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)

3) Dítě a ten druhý:

- rozvoj kooperativních dovedností

4) Dítě a společnost:

- vnímat a přijímat základní hodnoty, soužití ve třídě – vztahy k ostatním dětem

5) Dítě a svět:

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Vzdělávací nabídka:

- slovně logické myšlení – přiřazování obrázků, třídění prvků dle daných znaků (2)
- přijímat nové informace – práce s encyklopediemi, knihami, pracovní listy / 2
- osvojit si poznatky při ochraně zdraví přiměřeným oblékáním i pohybem – změny počasí, úrazy (1)
- nebát se komunikovat s dalšími dospělými – koleda (2, 3)
- vnímat krásy jara a přírody všemi smysly (2, 5)
- radovat se z objevů – poznávat květiny, mláďata, vůně (5)
- pokusy – jak vyroste rostlina apod. (pozorujeme klíčení, péče o rostliny) (5)
- poznávat lidské tělo a jeho odlišnosti od těla zvířat – názvy částí těla (1)
- rozvíjet kultivovaný přednes (2)
- poznávat nové formy výtvarného vyjádření (2)
- experimentovat s hudbou a pohybem (1, 2, 3, 5)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty (1)
- činnosti seznamující s věcmi denní potřeby, praktické používání (3, 4)
- pantomima – napodobování činností (2, 3)
- společenské hry a společné aktivity různého zaměření (4)
- společné řešení konfliktních situací, upozorňovat na pozitivní vzory (2)
- rolové hry – rozlišování různých společenských rolí (2, 3)
- procvičování orientace v prostoru – nad, pod vedle, za (i praktické činnosti) (2, 3)

Očekávané výstupy:

- získat povědomí o věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí – jaký je svět kolem nás
- chápat různé neverbální projevy – pláč, smích, radost, smutek
- poznávat a umět pojmenovat většinu toho, co nás obklopuje
- domluvit se slovy i gesty, zvládnout popsat situaci
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, pohyb v přírodním terénu
- rozlišovat a pojmenovat nejznámější květiny a rostliny, stromy a keře, všímat si jejich vzhledu
- charakterizovat roční období, pojmenovat rozdíly, být citlivé k přírodě
- poznat a pojmenovat jednotlivé dopravní prostředky, poznat a pojmenovat nejdůležitější dopravní značky, porozumět jejich významu
- umět správně reagovat na semafor, uvědomovat si nebezpečí v dopravě, vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc

6.2.5. Kulihrášek objevuje krásy světa a lidí

Charakteristika:

Cílem tohoto loku je především při téměř celodenním pobytu dětí venku, manipulací s vodou, pískem, péče o květiny, přímým pozorováním flóry a fauny, proměn přírody i počasí, přiblížit dětem krásu letního období, dobu výletů, dovolených a prázdnin. Je to čas, kdy ochutnáváme první plody, čas dlouhých dnů a krátkých nocí, ale i období bouřek, přívalových dešťů a dalších ukázek toho, že pánem této planety není člověk, ale příroda sama. Všímáme si i živočichů, kteří tvoří nezastupitelnou část v ekosystému naší země.

Prohlubujeme a upevňujeme citový vztah k rodině, úctu k mamince, tatínkovi, prarodičům, prohlubujeme spolupráci s rodinou. Opakujeme osvojování si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví a bezpečí. Posilujeme samostatnost, zkusíme se vydat do světa bez rodičů. Zároveň připomínáme vlastní souvislost s přírodou, životem na Zemi a vytváříme pozitivní vztahy ke světu a ostatním lidem.

Vzdělávací oblasti:

1) Dítě a jeho tělo:

- rozvoj hrubé a jemné motoriky (koordinace pohybů, dýchání, koordinace ruky a oka)

2) Dítě a jeho psychika:

- rozvoj paměti, pozornosti, představivosti a fantazie

3) Dítě a ten druhý:

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů k druhým

4) Dítě a společnost:

- vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností

5) Dítě a svět:

- péče o okolí a vytváření zdravého a bezpečného prostředí

Vzdělávací nabídka:

- vnímat jedinečnost své rodiny a svých blízkých, sounáležitost s rodinou (2, 3)
- zpěv písní, recitace básní – besídka pro maminky (2, 3)
- praktické dovednosti, dárek pro maminku (stříhání, lepení, výtvarné činnosti) (1)
- hledat cesty a orientovat se v prostoru (řešení labyrintů) (2)
- řídit záměrně své chování (ohleduplnost, umět půjčit hračku, dělit se) (2, 3)
- seznamovat se s pravidly na cestách (vycházky po sídlišti, role chodce, bezpečnost) (2, 4, 5)
- objevovat krásy svého kraje (názvy rostlin, stromů, budov) (5)
- slovně logické myšlení (sestavování příběhu dle obrazové předlohy, kladní a záporní hrdinové) (2)
- vnímat aktivně svět kolem sebe (co se mi líbí – barvy, vůně...) (2, 4, 5)
- všímat si pozitivních i negativních jevů (co nám dělá radost a naopak) (2)
- být obezřetný při styku s cizími lidmi (2)
- kultivovat svůj vkus a estetické cítění (úklid hraček, oblečení, čistota při práci) (1, 3)
- poznávat různé potraviny, rozvíjet chuťové vnímání (1)
- konstruktivní a grafické činnosti (2)

- cvičení a pohybové aktivity – změny poloh a pohybů těla na místě, turistika – výlet (1)
- skupinové činnosti – výběr kamarádů, sebehodnocení, hodnocení ostatních (2, 3)
- MDD – děti celého světa – encyklopedie, mapa světa (3, 4, 5)
- pracovní činnosti na zahradě MŠ (5)

Očekávané výstupy:

- uvědomovat si nebezpečí, vnímat, že svět má svůj řád, všímat si změn v okolí
- přizpůsobit se společenství přírody i lidí, podřídit se rozhodnutí skupiny, spolupracovat
- uvědomit si nebezpečí, která hrozí z okolí přírody i z chování některých lidí
- vyhýbat se lidem, kteří to s námi nemyslí dobře, bránit se
- porozumět, že změny v přírodě jsou přirozené a samozřejmé – mít povědomí o koloběhu života
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování
- vyvíjet vlastní úsilí a soustředit se při dosahování cílů
- vyjadřovat samostatně a smysluplně své myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky
- vést rozhovor, naslouchat druhému, domluvit se slovy i gesty
- projevovat zájem o své blízké, rodinu, kamarády, okolí a přírodu

Uvedené vzdělávací cíle, výstupy a nabídka činností těchto integrovaných bloků jsou jen nástinem směru, kterým se daný blok ubírá, dalším námětům, cílům i konečným výstupům je při své realizaci otevřen.

Tyto tematické bloky budou pružně při své realizaci v TVP navzájem prolínat, kooperovat a navazovat na sebe tak, aby vedly děti k asociačnímu, logickému a kognitivnímu myšlení a globálnějšímu náhledu na svět a neučily je mechanicky a bezduše opakovat pro ně prázdné pojmy.

Cílem by mělo být skutečně zvědavé dítě, těšící se na další poznatky a další činnosti, s nadšením postupující od jemu známého k neznámému, které v závěru docházky do mateřské školy dosáhne konkretizovaných očekávaných výstupů RVP PV, či se jim v rámci svých schopností a možností alespoň co nejvíce přiblíží.

Doplňující nadstandardní programy (dle zájmů rodičů a za úplaty)

- pobyt v solné jeskyně Energy centru (předškolní děti 1x týdně 45 minut říjen až březen)
- říjen – prosinec 4.třída
- leden – březen 3.třída

Pobytu se účastní celá třída společně se svými učitelkami. Napomáhá pobyt očistě dýchacích cest.

Při pobytu si děti procvičují říkadla, písničky, básničky – dechová cvičení. Cesto do a ze solné jeskyně pozorují změny počasí, výzdobu města, přípravu na vánoční svátky.

Používají signalizační vesty, terčíky, přechody. Učí se chovat v dopravním prostředí a pozorují a účastní se dopravních situací.

Vše probíhá za vedení a dohledu učitelek.

6.3. Konkretizované očekávané výstupy RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

6.3.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

6.3.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

6.3.2.1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

6.3.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

6.3.2.3. Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

6.3.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

6.3.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

6.3.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

6.3.1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

Podoblast	Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.1.1. Zachovávat správné držení těla</p> <p>6.3.1.2. Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí</p> <p>6.3.1.3. Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla</p> <p>6.3.1.4. Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru</p> <p>6.3.1.5. Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i> - <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i> - <i>vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu</i> - <i>otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace</i> - <i>zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení</i> - <i>házet a chytat míč, užívat různé náčiní, náradí</i> - <i>užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)</i> - <i>pohybovat se bezpečně ve skupině dětí</i> - <i>pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)</i> - <i>přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů</i> - <i>pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)</i> - <i>být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě</i> - <i>pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus</i> - <i>doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)</i>

Podoblast	Jemná motorika, koordinace ruky a oka
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.1.7. Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku</p> <p>6.3.1.14. Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje</i> - <i>tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím</i> - <i>vést stopu tužky při kresbě, apod.</i> - <i>napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena</i> - <i>pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět</i>

	<p><i>z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)</i> - <i>kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů</i> - <i>zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)</i>
--	--

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.1.8. Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky</p> <p>6.3.1.9. Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)</i> - <i>samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky</i> - <i>samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek</i> - <i>postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky</i> - <i>udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce</i>

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.1.10. Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem</p> <p>6.3.1.11. Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí</p> <p>6.3.1.12. Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy</p> <p>6.3.1.13. Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí</p> <p>6.3.3.13. Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách - znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek - uvědomovat si, co je nebezpečné - projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) - znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci) - vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat) - bránit se projevům násilí
--	--

6.3.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

	Jazyk a řeč
Podoblast	Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.2.1.1. Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči</p> <p>6.3.2.1.2. Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno</p> <p>6.3.2.1.3. Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách</p> <p>6.3.2.1.4., 6.3.2.1.7. vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat</p> <p>6.3.2.1.5. Domluvit se slovy</p> <p>6.3.2.1.6. Porozumět slyšenému</p> <p>6.3.2.1.10. Sledovat a vyprávět příběh, pohádku</p> <p>6.3.2.1.11. Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií - vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu - znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají

	<p>vzdálenějšího světa)</p> <ul style="list-style-type: none"> - mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí - používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky - dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené) - dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty) - sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat - předat vzkaz - chápat jednoduché hádanky a vtipy - poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu - poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma) - rozkládat slova na slabiky - vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova - rozlišit krátké a dlouhé samohlásky - znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit - vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Vnímání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.1.6. Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů</p> <p>6.3.2.2.1. Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>6.3.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech</i> - <i>rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky</i> - <i>správně reagovat na světelné a akustické signály</i> - <i>rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)</i> - <i>odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat</i> - <i>rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)</i> - <i>rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost</i>
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Pozornost, soustředěnost, paměť
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>6.3.2.2.2. Záměrně se soustředit a udržet pozornost</p> <p>6.3.2.3.9. Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>6.3.2.2.10. Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)</i> - <i>dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost</i> - <i>udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech</i> - <i>uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím</i> - <i>zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</i> - <i>zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</i> - <i>záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</i> - <i>pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)</i> - <i>zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných</i>

	<p><i>předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>uplatňovat postřeh a rychlost</i>
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Tvořivost, vynalézavost, fantazie
Očekávané výstupy Z RVP PV	6.3.2.2.13. Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie</i> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</i> - <i>vyjadřovat fantazijní představy</i> - <i>dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</i> - <i>vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</i> - <i>vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</i> - <i>tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</i> - <i>s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</i> - <i>dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek</i> - <i>navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</i> - <i>experimentovat s výtvarně netradičními materiály</i> - <i>využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</i> - <i>improvizovat a hledat náhradní řešení</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>6.3.2.2.5. Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p> <p>6.3.2.1.16. Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich</p>

	významu a funkci
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení) - pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.) - rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky) - sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů - objevovat význam ilustrací, soch, obrazů - poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol) - napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.) - napodobit některá písmena, číslice - poznat některé hudební znaky

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Časoprostorová orientace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.2.2.9. Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy</p> <p>6.3.2.2.10. Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed) - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)

	- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
Očekávané výstupy z RVP PV	6.3.2.2.8. Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat 6.3.2.2.4. Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý-krátký, vysoký - nízký, stejný) - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký) - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti) - orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků - posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně) - chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček) - chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky - řešit labyrinty (sledovat cestu)

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Řešení problémů, učení
Očekávané výstupy z RVP PV	6.3.2.2.11. Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně 6.3.2.2.12. Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným 6.3.2.1.20. Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film 6.3.2.2.6. Vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat

	<p>zkušeností k učení</p> <p>6.3.2.2.7. Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí</p> <p>6.3.2.2.8. Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl</i> - <i>samostatně se rozhodnout v některých činnostech</i> - <i>jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí</i> - <i>vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je</i> - <i>projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích</i> - <i>verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)</i> - <i>přicházet s vlastními nápady</i> - <i>projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat</i> - <i>nechat se získat pro záměrné učení</i> - <i>odlišit hru od systematické povinnosti</i> - <i>zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebevědomí a sebeuplatnění
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.2.3.1. Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory</p> <p>6.3.2.3.2. Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině</p> <p>6.3.2.3.5. Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci</p> <p>6.3.2.3.11. Podílet se na organizaci hry a činnosti</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)</i> - <i>zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i> - <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a</i>

	<p><i>opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i> - <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i> - <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i> - <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i> - <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i> - <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i> - <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i>
--	---

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebeovládání a přizpůsobivost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.2.3.4. Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>6.3.2.3.6. Uvědomovat si svoje možnosti a limity</p> <p>6.3.2.3.7. Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné</i> - <i>plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)</i> - <i>hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem</i> - <i>přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit</i> - <i>přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci</i> - <i>umět se přizpůsobit změnám</i>

	Sebepojetí, city, vůle
podoblast	Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.2.3.9. Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení</p> <p>6.3.2.3.12. Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky</p>

	<p>6.3.2.3.13. Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování</p> <p>6.3.2.3.15. Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním</p> <p>6.3.2.3.16. Zachytit a vyjádřit své prožitky</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>odložit splnění osobních přání na pozdější dobu</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)</i> - <i>přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit</i> - <i>přijímat pokyny</i> - <i>plnit činnosti podle instrukcí</i> - <i>přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese</i> - <i>projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)</i> - <i>přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soutit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</i> - <i>přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</i> - <i>umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</i> - <i>Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</i>

6.3.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

Podoblast	Komunikace s dospělým
Očekávané výstupy z RVP PV	6.3.3.1. Navazovat kontakty s dospělým
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)</i> - <i>spolupracovat s dospělým</i> - <i>respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)</i> - <i>obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.</i> - <i>rozhodovat vhodnost oslovování i tykání a vykání</i>

Podoblast	Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
Očekávané výstupy z RVP PV	6.3.3.8. Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

	6.3.3.9. Spolupracovat s ostatními
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)</i> - <i>chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat</i> - <i>vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat</i> - <i>spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem</i> - <i>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.</i> - <i>využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)</i>

Podoblast	Sociabilita
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.3.5. Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>6.3.3.7. Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p> <p>6.3.3.10. Respektovat potřeby jiného dítěte</p> <p>6.3.3.6. Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <p>6.3.3.4. Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení</i> - <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i> - <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i> - <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i> - <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i> - <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i> - <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si</i>

	<p><i>ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi(kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i> - <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i> - <i>respektovat rozdílné schopnosti</i> - <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i> - <i>cítit sounáležitost s ostatními</i> - <i>nabídnout pomoc</i>
--	---

6.3.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy Z RVP	<p>6.3.4.1. Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi</p> <p>6.3.4.8. Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat</p> <p>6.3.4.11. Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i> - <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i> - <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i> - <i>zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby</i> - <i>rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy</i> - <i>pojmenovat povahové vlastnosti</i> - <i>pochopit funkci rodiny a jejich členů</i>

podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	<p>6.3.4.2. Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>6.3.4.4. Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p> <p>6.3.4.6. Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky</p>

	plynoucí z prostředí školy
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování</i> - <i>reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)</i> - <i>vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy</i> - <i>navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství</i> - <i>cítit se plnohodnotným členem skupiny</i> - <i>projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí</i> - <i>být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu</i>

podoblast	Kultura, umění
Očekávané výstupy Z RVP	<p>6.3.4.13. Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky</p> <p>6.3.4.14. Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik</p> <p>6.3.4.15. Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>
<i>Rozpracované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i> - <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i> - <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i> - <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i> - <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou,</i>

	<p><i>malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i>
--	---

6.3.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.5.1. Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí</p> <p>6.3.5.4. Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p> <p>6.3.5.5. Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p> <p>6.3.5.6. Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)</i> - <i>zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují</i> - <i>rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)</i> - <i>mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)</i> - <i>uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný</i> - <i>mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)</i> - <i>mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)</i> - <i>mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o</i>

	<p><i>koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>chápat základní pravidla chování pro chodce</i> - <i>mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav</i>
--	---

Podoblast	Adaptabilita ke změnám
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.5.7. Všimát si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>6.3.5.8. Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování</i> - <i>vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat</i> - <i>ctít oslavy narozenin, svátků, slavností</i>

Podoblast	Vztah k životnímu prostředí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>6.3.5.10. Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat</p> <p>6.3.5.9. Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p> <p>6.3.5.11. Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí</i> - <i>uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)</i> - <i>všimát si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.</i> - <i>spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)</i> - <i>být citlivý k přírodě</i>

6.4. Desatero pro rodiče předškolních dětí

V rámci příprav materiálu Konkretizované očekávané výstupy RVP PV vzešel, na základě četných dotazů rodičů, také návrh materiálu popisující základní požadavky pro děti předškolního věku, který by mohli využít rodiče.

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojové a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Materiál nabízí rodičům dětí předškolního věku základní informace toho, co by mělo jejich dítě zvládnout před vstupem do základní školy. Jsou zde zachyceny jak výchovné, tak vzdělávací předpoklady. Je třeba mít ale na zřeteli, že zrání dítěte je nerovnoměrné, že každé dítě nemusí všech parametrů dosáhnout, ale může se k nim přiblížit.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily

- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)

- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojuje do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí

7. Evaluace školy

7.1. Cíle evaluace školy

- spokojené a šťastné děti ve škole
- dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem dětí
- odborný růst pedagogických pracovníků
- spokojenost rodičů se školou

7.2. Nástroje evaluace školy

- pozorování
- rozhovor
- dotazník
- analýza dětí – jejich výsledků, sebeobsluhy, hygienických návyků, ...
- práce ve skupinách
- spolupráce s logopedem s PPP

7.3. Zásady při evaluaci a hodnocení

- uvědomovat si nedostatky, nalézat a pojmenovávat zejména to, co se nám nedaří
- odhalovat a konkrétně pojmenovávat příčiny, proč tomu tak je
- volit nové účinnější postupy, ty znovu zpětně ověřovat a následně vyhodnocovat
- neustále porovnávat s cíli, podmínkami a riziky

7.4. Časové rozvržení evaluace

1) Školní vzdělávací program – 1x za 4 roky

Na základě hodnotících zpráv a výsledků z dotazníků INDI MŠ vypracovat evaluační zprávu, která bude podkladem pro inovaci školního kurikula na další období.

Zpráva bude obsahovat tyto údaje:

- základní data o škole
- stanovené cíle a cíle rozvoje školy
- jaké výsledky byly zjištěny – co se podařilo
- jaké problémy se objevily – co se nedařilo
- jaká opatření budou přijata

2) Roční plán – 1x za rok

- hodnocení školy ve smyslu vyhlášky MŠMT č.15 Sb/2005
- procesy – znaky prožitého učení, pedagogické postupy
- podmínky – co se podařilo, co ne
- výsledky dětí – ukazatele dosaženého vzdělání
- kontrolní a hospitační činnost
- dotazníky INDI MŠ, pro rodiče
- sebehodnocení učitelky

3) Třídní vzdělávací program

- každodenní hodnocení společně s dětmi – prvky prožitého učení

- hodnocení tématu – výsledky vzdělávání, co se děti naučily, jak se cítily, co se povedlo, nepovedlo, jak se dařila skupinová, individuální, frontální práce, poměr spontánní a řízené činnosti
- hodnocení třídy – 2x za rok – výsledky vzdělávání, procesy vzdělávání, podmínky
- záznamy o dětech

4) **Diagnostika dítěte** – průběžně

Stávající záznamy budeme průběžně doplňovat o další informace získané pozorováním, rozhovorem, cíleně shromažďovat výtvary, grafické projevy, pracovní listy, záznamy o pokrocích, záznamy od odborníků, vytvářet portfolio dítěte. U nově nastupujících dětí doplníme záznamy o rodinnou a osobní anamnézu a budeme sledovat v souvislostech především tyto oblasti:

- motoriku
- návyky a dovednosti v sebeobsluze
- sociální a emoční projevy
- průčeschnost
- poznávací schopnosti
- řečový rozvoj a vyjadřování

5) **Sebehodnocení učitelky** – 1x ročně

Jak se daří plnit znaky prožitkového učení, úspěchy, nedostatky, další vzdělávání, spolupráce s rodiči a ostatními. Dle indikátoru učitelka podporující zdraví (INDI MŠ).

6) **Hodnocení učitelky**

Průběžně, dle plánu a kritérií na příslušný rok.

7) **Hodnocení provozních zaměstnanců**

Dle kontrolních činností a kritérií na příslušný školní rok.

7.5. **Evaluační kritéria**

7.5.1. **Směrem k dítěti**

Nesrovnávat děti mezi sebou, ale srovnávat pokrok nebo výkony dítěte samotného.

- učitelky vedou písemné záznamy o osobnostním rozvoji dítěte průběžně celý rok, poznámky zapisují do sešitů k tomu určených, jednou za čtvrt roku záznamy zařazují k evidenčnímu listu, tím mají přehled o dětech, zda má dítě záznam či nikoli, jsou tak tím vedeny, aby si všimly i dětí, které „nevybočují z řady“
- denně si učitelky mají možnost sdělovat poznatky o dětech a jejich pokrocích, ale i neúspěších o tom, jak těmto dětem pomoci a dále s nimi individuálně pracovat
- u dětí s výchovnými či vzdělávacími problémy konzultujeme postupy s rodiči, lékaři, PPP
- výtvarné práce dětí využíváme jako prostředku evaluace se zřetelem na stupeň vývoje dítěte

- rozhovory s dětmi o tom, co se nám líbilo a proč, nelíbilo a proč, jak to příště uděláme lépe, co jsme pochopily, co se nám povedlo, jak jsme se cítily, co se nám nepovedlo, máme jiné nápady apod. hojně využívat u dětí
- sledovat postoje dětí ke kamarádům, dospělým, k okolí – příroda, hračky, apod.

7.5.2. Směrem k plánování

- učitelky hodnotí ukončený tematický celek
- učitelky hodnotí nejen co se podařilo, ale která činnost byla úspěšná, či neúspěšná, a proč, závěry z toho vyplývají pro další práci, které dítě udělalo pokrok, jaké myšlenkové operace probíhají dětem při hře, činnosti
- 1x ročně si učitelky hodnotí svůj třídní program, jak se jim s ním pracuje, zda je funkční, splňuje jejich očekávání a požadavky, zda vyhovuje dětem vzhledem k jejich věku, možnostem a zájmům. Dále si sledují, zda je v souladu s cíli ŠVP a RVP. Třídní vzdělávací program je pracovní verzí a je možno do něj vpisovat postřehy, poznámky, nápady pro další práci.

7.5.3. Hodnocení ředitelky směrem k učitelkám

- prostřednictvím hospitačních činností zjišťuje úroveň a realizaci třídních plánů, návaznost ŠVP a RVP
- sleduje jednotnost působení obou učitelek ve třídě, jejich spolupráci
- metody a formy práce s dětmi
- jak jsou uspokojovány potřeby dětí, zda je dětem dána možnost svobodného rozhodnutí, Volby
- pozitivní komunikaci
- používání jazyka popisného
- vedení dětí ke kooperaci
- vytváření center pro jednotlivé činnosti tak, aby si děti mohly vybrat činnost dle svých Schopností a zaujetí
- individuální přístup k dětem
- aktivita učitelek směrem ke spolupráci s rodiči, jinými organizacemi
- jak jsou plněny úkoly vyplývající z ročního plánu školy
- dodržování pracovní doby

7.5.4. Hodnocení provozních pracovníků

- plní všechny své úkoly pracovní náplně
- plní ostatní úkoly (dané kompetence)
- dodržují organizační řád školy, pracovní dobu
- zaměstnanci používají pozitivní komentář k hodnocení dětí i rodičů
- spolupráce s ředitelkou, učitelkami, se zřizovatelem a dalšími orgány
- aktivně se podílejí na nadstandardních aktivitách a akcích školy

7.5.5. Hodnocení sebe sama, sebehodnocení

1) Učitelky

- plnění základních cílů předškolního vzdělávání:
- plnění pracovních povinností pracovní náplně učitelky vnitřní řády, normami školy plány školy/ cíle školy v ŠVP, akce školy, spolupráce/ na základě výsledků kontrolní a hospitační činnosti

- **vedení povinné třídní dokumentace**
  - o kontroluje své zápisy, záznamy/přehledy výchovné práce, diagnostické listy, evidenční listy dětí/
- **dostatek vědomostí, znalostí – potřeba dalšího vzdělávání**
  - o dle zjištěných nedostatků v odborných znalostech si učitelka plánuje způsoby, formy a témata dalšího vzdělávání
- **osobní vlastnosti a postoje**
  - o zpětně hodnotíme způsoby svého chování k dětem, kolegyním, rodičům, hledáme chyby, které způsobily problémy, přehodnocujeme své postoje, snažíme se být kritické samy k sobě

2) Ředitelka

Ředitelka školy provádí sebehodnocení stejně jako učitelky, navíc se musí ohlížet i za svou řídicí činností – v oblasti personální, materiálně – technické, ekonomické, výchovně – vzdělávací, v oblasti efektivity práce školy...

Kritéria:

- vymezení všem pracovníkům jejich povinností, pravomocí, úkolů
- vytvoření funkčního informačního systému uvnitř MŠ / ve vztahu k zaměstnancům/
- dosahování pedagogickými radami a provozními poradami potřebné cíle
- vytváření v MŠ ovzduší vzájemné důvěry a tolerance
- zapojení pracovníků do řízení mateřské školy
- respektování názorů všech zaměstnanců
- podporování a motivace všech zaměstnanců školy
- vedení zaměstnanců školy dostatečně ke vzájemné spolupráci
- je mé hodnocení zaměstnanců adekvátní
- je mé plánování chodu školy funkční
- mám dostatečně promyšlenou kontrolní a hospitační činnost
- je má kontrolní a hospitační činnost funkční, využívám zpětné vazby
- mám dostatečně promyšlenou evaluační činnost školy
- zahrnutí do evaluační činnosti všechny stránky chodu školy
- spolupracuji dostatečně se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy
- spolupracuji dostatečně se základní školou
- spolupracuji dostatečně s místními organizacemi
- sleduji odborný růst zaměstnanců školy
- vytvářím dostatečné podmínky pro další vzdělávání pracovníků
- snaha o získávání financí pro školu/ obec, sponzoři...
- adekvátní řešení konfliktů na pracovišti
- adekvátní řešení stížností
- včasné a efektivní reagování na aktuální změny

3) Provozní zaměstnanci

Provozní zaměstnanci své sebehodnocení směřují vždy ke specifikám své práce.

- zpětně hodnotí způsoby svého chování k dětem, pedagogům, spolupracovníkům, rodičům/analyzují chyby, které způsobil problém, přehodnotí své postoje, způsob komunikace

- analyzují a zpětně hodnotí kvalitu odvedené práce, hodnotí, zda jejich činnost byla odborně provedená, zdali se nedopustili chyby, řešení o odstraňování chyb, vyvození závěrů a opatření pro zkvalitnění další práce/konzultace s učiteli, ředitelkou školy
- dodržování a respektování vnitřních norem školy, pravidla a řády stanovené ředitelkou školy
- zda pracují dle stanovené pracovní náplně
- hodnotí svůj podíl na plnění stanovených cílů školy
- plnění konkrétních úkolů vyplývajících z plánu školy
- plnění úkolů stanovených na základě kontrolní činnosti vedoucího zaměstnance

7.6. *Evaluaace tematického okruhu v „Třídním vzdělávacím programu“ třídními učitelkami*

„KAMARÁD KULIHRÁŠEK„

Cíl: provést analýzu námětu, zjistit nedostatky v TVP

Jak: formou dotazníku

Kdo: učitelky na třídě

Kdy: po ukončení tematického celku nebo podle vlastní potřeby

KRITÉRIA PRO EVALUACI - způsob zpracování učiva a jeho realizaci

Úroveň naplňování cíle

(bodové hodnocení od 1 do 5)

max. uspokojení 5 bodů

1. Mělo téma, které jsme si zvolili, určitý vzdělávací obsah?
2. Vycházel tematický celek z aktuální situace a potřeb dítěte?
3. Přispěl tematický celek k rozvoji hodnot a postojů dítěte?
4. Respektovalo téma zájem dětí?
5. Bylo téma dětem srozumitelné?
6. Byl tematický celek úspěšný?
7. Které kompetence dětí se tématem rozvíjely?
8. Bralo téma ohled na aktualizaci dětských potřeb?
9. Bralo téma ohled na celistvost poznávání, na komplexnost působení?
10. Přineslo téma vnitřní motivaci děti k poznávání?
11. Umožnilo téma dítěti samostatně se vyjadřovat, uplatňovat, posilovat jeho sebevědomí?
12. Bralo téma ohled na získávání nových zkušeností, poznatků, schopností a dovedností i potřebu vlastní odpovědnosti, spoluodpovědnosti?
13. Podpořilo téma osvojení si praktických dovedností přiměřeně k věku?
14. Pomohlo téma dítěti k rozvoji jeho vyjádření pocitů, dojmů a prožitků?